

2. Analytická část

Analytická část představuje podklad pro tvorbu návrhové části strategie. Sestává se ze socio-ekonomické analýzy, na kterou volně navazuje problémová analýza všech zkoumaných oblastí rozvoje města a SWOT analýza. Tyto informace představují komplexní souhrn informací o potenciálu a bariérách rozvoje města, ze kterých následně vychází formulace cílů a opatření v návrhové části strategie rozvoje města.

2.1 Socio-ekonomická analýza

Socio-ekonomická analýza představuje základní informace o Statutárním městě Liberec z hlediska stěžejních rozvojových oblastí. Na socio-ekonomickou analýzu dále navazuje SWOT analýza a problémová analýza.

Níže představená analýza je výsledkem dílčích analýz zpracovaných externími dodavateli i vlastními zdroji v rámci MML.

2.1.1 Základní geografické a správní údaje města

Liberec je statutární město ležící na severu České republiky rozkládající se na ploše 106,12 km², což ho velikostně řadí na 10. místo v rámci celé republiky. Je hlavním městem Libereckého kraje, z hlediska počtu obyvatel je šesté největší v České republice a největší město Euroregionu Nisa. Nachází se v Liberecké kotlině v povodí řeky Nisy a jejích přítoků, mezi svahy Jizerských hor a Ještědského pohoří. Město je výškově dost členité a jeho terén hodně zvlněný. Na území Liberce se nachází několik významných a dobře dosažitelných přírodních rezervací a památek. Městem prochází Lužická Nisa a její přítoky, například Černá Nisa a Harcovský potok, na něm leží Harcovská přehrada. Přírozenými vodními plochami jsou například rybníky Vesecký, Kačák v Krásné Studánce a rybník Seba. Výrazným vodním prvkem je liberecká přehrada vybudovaná na Harcovském potoce v roce 1906.

Liberec se nachází 20 km od hranice s Německem a 15 km od polské hranice, které jsou tvořeny řekou Nisou. Výhodná je poloha města ve vztahu k hlavnímu městu Praze, které je vzdáleno necelých 100 km, přičemž mezi městy je dobré dopravní spojení. Dopravní trasy v Liberci prochází údolím podél toku Nisy. Protékání Nisy způsobilo specifickou geomorfologickou situaci, která ovlivnila vztah města s okolními obcemi. Na jih od Liberce dochází k postupnému urbánnímu propojování s Jabloncem nad Nisou. Směrem na sever od Liberce na sebe obce rovněž plynule navazují podél toku řeky. Řeka Nisa v současné době, na rozdíl od minulosti, nemá městotvorný či rekreační charakter. Žitavská pánev, kterou protéká Lužická Nisa, představuje koncentraci osídlení. Hlavní urbanizační osy ORP Liberec představují bývalé zemské obchodní stezky, v současné době součástí os nadmístního významu: Praha – Turnov – Liberec – Hrádek nad Nisou; Liberec – Bílý Kostel nad Nisou – Jablonné v Podještědí – Děčín; Liberec – Jablonec nad Nisou – Tanvald.

Liberec je součástí okresu Liberec a vyššího územního samosprávného celku Liberecký kraj, který je součástí regionu NUTS II Severovýchod. Orgány města jsou zastupitelstvo a rada města, primátorka, magistrát a zvláštní orgány města. Město je zastoupeno primátorkou, na vedení města se kromě ní podílí náměstci primátorky a tajemník magistrátu. Nejvyšším orgánem města je 39 členné zastupitelstvo, výkonným orgánem je rada města, která je odpovědná zastupitelstvu. Statutární město Liberec je rozděleno na 26 katastrálních území a 35 městských čtvrtí. Toto členění vychází z původně samostatných obcí, které byly k Liberci připojeny. Město má jeden městský obvod – Vratislavice nad Nisou.

2.1.2 Demografický vývoj

Ve správním obvodu ORP Liberec žilo k 31.12.2011 celkem 140 749 obyvatel, což tvořilo 32,7 % obyvatel Libereckého kraje. V centru ORP, ve městě Liberci, bylo k 31.12.2011 evidováno 102 005 obyvatel, což představovalo 72,25 % všech obyvatel ORP. V rámci demografických údajů vývoj města koresponduje v určitých ohledech s celospolečenským vývojem, v některých oblastech má poměrně specifické postavení. Počet obyvatel v posledních letech rostl, což byl důsledek přirozeného přírůstku obyvatelstva, kdy k největšímu nárůstu došlo od roku 2006 do roku 2008, což byl následek silných ročníků 70. let. Pokračování tohoto trendu se do budoucna neočekává.

Stejně tak rostl i počet obyvatel jakožto důsledek migrace. Migrační pohyb vykazoval v Liberci v posledních deseti letech mnohem větší volatilitu než přirozený přírůstek. Velký přírůstek přistěhovalých byl důsledkem vybudování průmyslových zón a tedy nárůstu pracovních příležitostí. Přírůstek obyvatelstva migrací se do budoucna těžko odhaduje, nicméně je třeba mít na paměti, že může představovat pro území a občanskou vybavenost zátěž, pokud na příliv obyvatelstva město nebude adekvátně připraveno. Rovněž je významná struktura přistěhovalých, tedy zda jde o sociálně slabší skupiny obyvatelstva nebo o vzdělané a kvalifikované osoby, které mohou přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti města. Vedle sekundárního sektoru se rozvíjí i sektor terciární a kvartérní, což znamená potenciál pro příliv kvalitních lidských zdrojů. Kromě pracovních příležitostí je město atraktivní rovněž pro své okolí, vzhledem k přírodě, životnímu prostředí a také díky dostupnosti standardních bytů.

Vystěhovalí z Liberce představují především odliv obyvatel za pracovními příležitostmi zejména do Prahy, struktura obyvatelstva byla v posledních letech deformována suburbanizací. Mnoho mladých rodin se stěhuje do novostaveb v obcích v blízkosti Liberce. Toto má mnohé dopady na občanskou vybavenost, nedostatečné využívání nebo naopak nadměrné využívání území včetně občanské vybavenosti, dopravní a technické infrastruktury atp. Kromě trvale bydlících obyvatel je třeba brát v úvahu všechny uživatele území, protože do Liberce dojíždí každodenně mnoho lidí do práce či do škol, stejně tak za občanskou vybaveností (především obchodní sít' a zdravotnická zařízení).

Problémem, který je nejen liberecký, nýbrž celospolečenský, je stárnutí obyvatelstva. Zatímco v roce 1995 byl podíl obyvatel starších 60 let 17,5 %, v roce 2011 to bylo 23,9 %. Klesá počet ekonomicky aktivního obyvatelstva ve prospěch obyvatel v důchodovém věku, což znamená růst výdajů na sociální a zdravotní služby, změnu struktury občanské vybavenosti, rostoucí

nároky na dopravní a jinou infrastrukturu. Současně v posledních letech rostl počet obyvatel ve věku 0 – 14 let, což představovalo tlak na kapacity školských a vzdělávacích zařízení.

Z hlediska vzdělanostní struktury vykazuje Liberec vysoký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, což je podpořeno přítomností univerzity ve městě. To má pozitivní dopad na pracovníky ve vědě a výzkumu, pro které je na území města dostatek příležitostí. V případě hodnocení celého ORP je zde poměrně vysoký podíl obyvatel bez vzdělání nebo se základním vzděláním.

Zdravotní stav obyvatel se výrazně neodchyluje od celorepublikové situace. V celé České republice je problémový vysoký výskyt zhoubných novotvarů. Lze tvrdit, že toto je spojeno s nekvalitním životním stylem, proto je významné podporovat prevenci, v tomto ohledu může hrát významnou roli přítomnost Českého červeného kříže a Krajské hygienické stanice ve městě. Prevenci podporuje v současné době zejména Krajská hygienická stanice Libereckého kraje ve spolupráci s Libereckým krajem prostřednictvím vydávání letáků informujících o předcházení různých nemocí, o správné péči o zuby, o předcházení úrazů v domácnosti atd. Z hlediska dispenzarizovaných pacientů byl vysoký podíl hypertenzních nemocí a dále nemocí dýchací soustavy, což platilo i pro děti a dorost. U dětí a dorostu stoupají problémy související s obezitou, obecně roste počet diabetiků. Negativní je rovněž nárůst počtu psychických nemocí a poruch. Pozitivně lze v případě zdraví hodnotit existenci Zdravotní politiky Libereckého kraje a vstup města Liberec do Národní sítě Zdravých měst ČR.

Negativní vývoj ve společnosti je patrný v případě počtu rozvodů. Počet sňatků má v čase spíše klesající tendenci, nicméně Liberec vykazuje poměrně vysoký počet rozvodů. S klesající sňatečností souvisí i rostoucí počet dětí narozených mimo manželství.

2.1.3 Bydlení

V Liberci je v současné době dostatek standardních bytů vzhledem k poptávce, resp. kupní síle. Kdyby však kupní síla obyvatel rostla, případně došlo k přílivu zahraniční kvalifikované síly, byl by zde nedostatek bytů vysoké kvality. Počet dokončených bytů na 1000 obyvatel od roku 2009 klesal, ve srovnání s jinými statutárními městy vykazoval Liberec nižší aktivitu ve výstavbě. Trendem je rostoucí zájem o bydlení v rodinných domech a související suburbanizace. Tento trend se nejvíce projevoval v obcích Šimonovice, kde se počet bytů v letech 2001 – 2008 zvýšil o více než 70 %, Bedřichov, Dlouhý most a Jeřmanice. S trendem stěhování do okolních obcí roste zájem o předělání druhého bydlení na trvalé bydlení, což může mít, za předpokladu vhodné míry využívání daného území, pozitivní dopad na rozvoj venkova.

Z hlediska kvality bydlení lze negativně hodnotit poměrně starý bytový fond, průměrné stáří bytového domu bylo v roce 2011 64,7 let. Pokud jde o průměrnou obytnou plochu 1 dokončeného bytu, tak ta v posledních letech roste. Ve srovnání s jinými městy je však průměrná plocha dokončeného bytu v Liberci menší. S kvalitou také souvisí počet cenových domácností žijících v jednom bytě. Největší počet bytů v celé ORP Liberec je obydlen jednou nebo dvěma osobami, což lze na jednu stranu spojovat s kvalitou bydlení, na druhou stranu je to spojeno s demografickým trendem stárnutí populace a společenským trendem „singles“. Z tohoto důvodu lze očekávat růst poptávky po menších a levnějších bytech. Z hlediska technické vybavenosti je v rámci celé ORP Liberec patrná nedostatečná plynofikace a připojení na kanalizační síť. V posledních letech ke kvalitě bydlení v Liberci přispíval Integrovaný program rozvoje města, kdy bylo revitalizováno největší liberecké sídliště Rochlice. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj tak byly financovány chodníky, silnice, zeleň, dětská hřiště, dále městský mobiliář, i soukromé nemovitosti.

Ceny bydlení měly od roku 2008 převážně klesající tendenci, ceny rodinných domů však stoupaly. Ceny se samozřejmě liší podle jednotlivých lokalit města. Cena obvyklého nájemného je v ORP Liberci ve srovnání s jinými statutárními městy spíše nižší. Z hlediska jednotlivých lokalit ve městě bylo nejvyšší obvyklé nájemné v oblasti Rochlice a Vratislavice nad Nisou.

Vzhledem k demografickému vývoji je třeba podporovat systém prostupného bydlení a sociální byty. Statutární město Liberec v současné době nabízí 92 sociálních bytů a další podporované bydlení, kam patří startovací byty, byty zvláštního určení (bezbariérové), byty v domech zvláštního určení (domovy s pečovatelskou službou), byty na půl cesty, vstupní byty, noclehárny.

Pokud budou na katastrálním území města dokončeny projekty, které byly k 31.12.2012 realizovány, bude třeba další bytové výstavby vzhledem k plánovanému nárůstu počtu obyvatel, určitý počet bytů přitom představuje přirozený odpad bytového fondu, současně revitalizace sídlišť znamená úbytek určité kapacity, dále záleží na úrovni migrace a náhradách za asanace z důvodu realizace koncepce územního plánu. Očekává se, že v příštích letech bude jedna bytová jednotka obývána 1,05 cenové domácnosti, neuvažuje se zvýšení obytné plochy na obyvatele.

2.1.4 Občanská vybavenost a společnost

Předpokladem pro kvalitní a efektivní fungování občanské vybavenosti města se z regionálně rozvojového hlediska rozumí kvalitní provázání 3 složek území: bydliště – práce – služby. V oblasti demografických trendů dochází k nepříznivému vývoji v jednotlivých věkových strukturách, především ve skupině obyvatel starších 65 let. Toto zvyšuje tlak především na sociální a zdravotní systém. Pro město to bude znamenat vliv na strukturu a kvalitu sociálních a zdravotních zařízení, na kvalitu bezbariérového pohybu ve městě. Do budoucna bude třeba zefektivnit sociálně-ekonomickou územní infrastrukturu.

Z hlediska sociálních služeb se k 31.12.2011 na území města nacházelo celkem 49 subjektů sociálních služeb, ve srovnání s jinými krajskými městy je na tom Liberec poměrně dobře. Problém, vzhledem k demografickému vývoji, je klesající počet bytů v domovech s pečovatelskou službou. Sociální služby jsou nejintenzivněji poskytovány terénním a ambulantním způsobem, nejčastěji jsou služby poskytovány osobám s kombinovaným postižením, seniorům a osobám se zdravotním postižením. Síť zdravotnických zařízení je v Liberci ustálená, nachází se tu Krajská nemocnice Liberec.

Z hlediska vzdělávacích zařízení se ve městě nachází zařízení všech typů a úrovní. Některé druhy školských zařízení však nemají dostatek žáků a studentů. V posledních letech se kvůli silným ročníkům 2006 - 2010 projevovala nedostačující kapacita mateřských škol, což však do budoucna kvůli nižší porodnosti nebude problém. Ten se však přesouvá do kapacity základních škol. Základní a střední školy včetně počtů středních odborných učilišť a odborných učilišť se v čase jevíly stabilně, u odborných učilišť došlo v poslední době k výraznému poklesu studentů, což by mohlo způsobit problém na trhu práce. Vedle tohoto poklesu se projevuje růst zájemců o nástavbová studia. Město nabízí dobré podmínky pro vysokoškolské vzdělávání, je zde Technická univerzita, která má 6 fakult, dále zde sídlí pobočka Metropolitní univerzity Praha a Vysoká škola Karla Engliš. Počet vysokoškoláků od roku 2007 roste. V souvislosti s rozvojem lidských zdrojů lze zmínit i existenci iQparku a science centra iQLANDIA propagující a popularizující vědu. V Liberci se nachází dvě základní umělecké školy, jedna jazyková škola a 4 vyšší odborné školy. U vyšších odborných škol výrazně klesá počet studentů. V oblasti speciálního školství na území města funguje ZŠ praktická a ZŠ speciální. Vzhledem k demografickému vývoji bude třeba více se zaměřovat na celoživotní vzdělávání.

Z hlediska kulturních a sportovních zařízení Liberec nabízí pestrou síť zařízení pro sportovní aktivity. Ve městě se nachází 80 sportovních klubů, jednot a organizací, které pokrývají široké spektrum sportovních činností, například SPORT PARK Liberec, Sportovní areál Liberec, Plavecký bazén Liberec, fotbalový stadion, Skate park, SKI areál Ještěd, Skokanský areál Ještěd, a další. Liberec nabízí rovněž pestrou síť kulturních zařízení, ať už jde o divadla, galerie a muzea, multikina nebo církevní stavby. Mezi významná kulturní zařízení patří Zoologická a botanická zahrada, Dům kultury a Kulturní a společenské centrum Lidové sady, Krajská vědecká knihovna, Severočeské muzeum, Oblastní galerie, Divadlo F. X. Šaldy, Malé divadlo, Naivní divadlo, Centrum Babylon, Tipsport aréna, Multifunkční centrum Vratislavice a další.

Nákupní a obchodní zařízení se přibližují centru města, kde je vysoká koncentrace obyvatelstva. V posledních letech došlo k rapidnímu nárůstu těchto zařízení. Město je dle nákupních zón rozděleno do 5 kategorií: centrum, sever, východ, jih, západ, přičemž 80 % všech nákupních ploch je soustředěno v sektorech centrum a jih. V těchto sektorech zároveň bydlí cca 48 % obyvatel města. Pokud by rostly nákupní plochy, mohla by vzniklá situace vytlačovat funkci bydlení.

2.1.5 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce

V Liberci má tradici především strojírenský a textilní průmysl. V současné době hraje stěžejní roli automobilový průmysl, zejména výroba součástek a náhradních dílů do automobilů. V Liberci funguje poměrně diverzifikovaná podnikatelská struktura s vysokým počtem podnikatelských subjektů. Rozvinutá je podnikatelská základna především v oblasti výroby strojů a přístrojů, komponent pro výrobu automobilů, plastů, textilního, elektrotechnického a potravinářského průmyslu a stavebnictví představující potenciální partnery a subdodavatele pro budoucí investory. Ve městě je také zastoupen průmysl chemický, slévárenský, elektronický a potravinářský, stavebnictví a obchod. V posledních letech se zde rozvíjejí perspektivní odvětví jako například nanotechnologie. Mezi mikropodniky a malými podniky převažují subjekty, které působí ve službách.

Z hlediska podnikatelského prostředí lze pozitivně hodnotit dobré silniční spojení s hlavním městem Prahou včetně propojení s Mladou Boleslaví vzhledem k automobilovému průmyslu, dobrou dostupnost (do 3 hodin) mezinárodních letišť. Liberec nabízí atraktivní prostředí pro zahraniční investory, město disponuje poměrně dobrou občanskou vybaveností, rozsáhlou sítí kulturních, sportovních a jiných zařízení. Liberec se vyznačuje vysokým počtem podnikatelských subjektů a vysokou mírou zahraničních investic, což v posledních letech pozitivně přispělo ke stabilitě liberecké ekonomiky a k míře nezaměstnanosti, která je pod celostátním průměrem. Počet podnikatelských subjektů od roku 2007 do roku 2011 vzrůstal, mezi lety 2011 a 2012 však došlo k poklesu. Většinu podnikatelských subjektů představují fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona a mikropodniky do 9 zaměstnanců. Z hlediska počtu zaměstnanců patří většina podnikatelských subjektů mezi mikro, malé a střední podniky. V Liberci se nachází dvě průmyslové zóny: PZ Liberec – Jih, kde se soustřeďuje průmyslová výroba, v severozápadní části města je lokalizována průmyslová zóna Liberec – Sever, kde se nacházejí obchodní centra.

Konkurenční výhodou Liberce je značný počet vědecko-výzkumných institucí a obecně zázemí pro podnikatele. Působí zde silná institucionální podpora ve smyslu služeb hospodářské komory, CzechInvestu, Enterprise Europe Network, Regionální kontaktní organizace pro rámcové programy EU, ARR-Agentury regionálního rozvoje nebo REGIOINFO. Působí zde například VÚTS, Technologický park při Výzkumném ústavu textilních strojů, Clutex – Klastř technických textilií, CGC – Czech Glass Cluster, Centrum pro transfer technologií na Technické univerzitě Liberec. Pozitivně lze hodnotit, že liberecké firmy hojně využívaly evropských zdrojů. V Liberci jsou významné zejména dvě instituce, kde se koncentruje věda, výzkum a inovace. Jde o Technickou univerzitu Liberec, která v roce

2012 otevřela Ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace, dále je to VÚTS, a.s., který v roce 2013 otevřel Centrum rozvoje strojírenského výzkumu Liberec, které se stalo prvním pracovištěm svého typu v České republice.

Z hlediska vzdělanostní struktury je pozitivní přítomnost Technické univerzity Liberec. Liberec disponuje relativně velkým potenciálem kvalifikované pracovní síly zaměřené především na tradiční strojírenskou, elektrotechnickou, plastikářskou, gumářskou a textilní průmyslovou výrobu, vysoce kvalifikovanou pracovní sílu především v oblasti elektrotechnického a automobilového průmyslu. K největším zaměstnavatelům v Liberci patří Krajská nemocnice, a.s., Magna Exteriors&Interiors s.r.o., Technická univerzita v Liberci, DENSO MANUFACTURING CZECH, Dopravní podnik města Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s., agentura JOBSTUDENT spol. s r.o., Statutární město Liberec, Liberecký kraj, SYNER, s.r.o., GEA LVZ, a.s., ELMARCO s.r.o. a další. Míra nezaměstnanosti se pohybuje pod celorepublikovým průměrem, problémem je dlouhodobá nezaměstnanost nad 12 měsíců, do které spadá cca 40 % uchazečů o zaměstnání v SO ORP Liberec, v samotném Liberci je tato hodnota nižší.

2.1.6 Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost

2.1.6.1 Technická infrastruktura

KANALIZAČNÍ SYSTÉM A ODPADNÍ VODY

V roce 1977 bylo rozhodnuto o společném čištění odpadních vod z Liberce i Jablonce nad Nisou v centrální čistírně odpadních vod v Liberci, což spojilo obě města v jeden kanalizační celek zakončený na rekonstruované ČOV s kapacitou 190 000 EO. V obou městech je navržen základní kanalizační systém jako jednotná kanalizace, tj. společné odvádění dešťových a splaškových vod. Největším provozovatelem kanalizačního systému jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. (SČVaK), přičemž kanalizační síť je v majetku Severočeské vodárenské společnosti a.s. (SVS).

Kanalizační systém v Liberci je rozdělen na 2 části, povodí sběrače A (odkanalizovává pravý břeh Lužické Nisy, což představuje vnitřní město, Pavlovice, Králův Háj, Starý Harcov atd.), a povodí sběrače B (odkanalizovává levý břeh, tj. Františkov, Hanychov, Doubí, Vesec, atd.). Nově jsou vybudovány některé stoky, například přes celou hlavní páteř města, tj. od nádraží ČD přes Soukenné náměstí, Pražskou ulici, Masarykovou až k ZOO, stejně tak stoky v územních celcích s novou zástavbou. Zbývající část kanalizačních stok ve městě vyžaduje důkladnou revizi, rozsáhlé rekonstrukce uličních i některých hlavních stok. Průmyslové odpadní vody, které mají charakter komunálních odpadních vod, jsou zaústěny do veřejné kanalizace. Území ORP Liberec patří k nedostatečně vybaveným územím splaškovými kanalizacemi a ČOV, v některých částech Liberce (Rudolfovo, Hluboká, část Kunratic) není kanalizace vybudována. Budoucí záměry v oblasti kanalizací a zásobování pitnou vodou vycházejí především z Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje. Problematika odkanalizování je zaměřena na vybudování oddílné splaškové kanalizace s ČOV.

VODOVODNÍ SYSTÉM

Území celé ORP Liberec je poměrně bohaté na zdroje pitné vody, z vodohospodářského hlediska jsou významné 2 chráněné oblasti přirozené akumulace vod, a to Severočeská křída a Jizerské hory. ORP Liberec je zásobováno pitnou vodou zhruba z 50 % z podzemních zdrojů a z 50 % z povrchových. Nejvýznamnější zdroje podzemní vody jsou v jižní a jihozápadní části ORP, kde jsou dvě významná jímací území – Dolánky a Libíč, řazená dle SČVaK do I. kategorie s vydatností nad 30 l/s. Z povrchových vod to je nádrž Josefův Důl. Tyto spolu se zdrojem Lesnovek tvoří významný zdroj vody pro město. Oblastní úpravny vody představují Souš a Bedřichov. 94 % obyvatel města je zásobováno vodovodní sítí SVS – SČVaK. Kromě oblastních zdrojů jsou i místní zdroje, jako Pilínkovské prameny, Pilínkov zářezy, Horní Hanychov – U Lanovky nad kioskem, Horní Hanychov – U Lanovky skokanský areál, Srnčí – Zářez. Na veřejný vodovod je aktuálně napojeno cca 92 % obyvatel ORP.

ENERGETIKA

Energetika a spoje jsou na relativně dobré úrovni, v Liberci je kapacitní elektrická soustava s hlavní transformační rozvodnou, řada velkých zdrojů tepelné energie, plošná plynofikace. Hlavním dodavatelem elektrické energie je Severočeská energetika, a.s. Největší zdroj výroby elektřiny je Teplárna Liberec s výkonem 12 MW, ve spalovně odpadů TERMIZO a.s. je nainstalován výkon 2,5 MW. Rozvoj některých lokalit v Liberci v posledních letech způsobil velký nárůst odběru elektřiny. Stávající vedení VVN z TR Bezděčín do liberecké aglomerace se ukazuje jako nedostačující. Problematický stav v připojování nových odběrů je na všech napěťových hladinách distribuční soustavy ve dvojvedení 110 kV Bezděčín – Šimonovice omezeno připojování nových odběrných míst.

Na území města je hlavním dodavatelem plynu Severočeská plynárenská, a.s., provozovatelem distribuční soustavy pro zásobování plynem společnost RWE Gas Net, s.r.o. V území ORP Liberec se nevyskytuje žádný nadmístně významný zdroj zemního plynu či bioplynu. Na území města se nachází 12 regulačních stanic.

Na území ORP Liberec je v současné době provozováno 6 velkých i menších soustav centrálního zásobování teplem, nejrozsáhlejší systém je v Liberci, pro dodávku tepla je zde využívána kromě Teplárny Liberec i spalovna komunálního odpadu TERMIZO, a.s. Teplárna je technologicky propojena se spalovnou komunálních odpadů společnosti Termizo a.s., jejíž tepelná energie je distribuována do teplovodní sítě SCZT. Spalovaným palivem je těžký topný olej a zemní plyn. V posledních letech se začínají objevovat snahy o odpojování jednotlivých koncových odběratelů od SCZT z důvodu vysoké ceny za dodávku tepla. Problémem také je, že rozvodný systém je zastaralý a na hranici své životnosti. Po snížení vysokých nákladů na rozvod tepla budou nutné rozsáhlé investice do teplovodní infrastruktury.

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ SÍŤ

Telekomunikační síť je kompletně postavena znovu od dálkových optických kabelů až po posledního zákazníka. Na území Liberce je dokončena výstavba digitální sítě a digitálních ústředí. Dominantní postavení v telekomunikacích má O2 Telefónica Czech Republic, a.s. a mezi významné poskytovatele datových služeb patří také UPC Česká republika, a.s. Dominantním provozovatelem bezdrátového přenosu jsou v ORP Liberec České Radiokomunikace a.s. V území jsou dále provozovány radioreleové trasy různých mobilních operátorů (T-mobile, Vodafone, O2) a dodavatelů internetového připojení. Nejvýznamnějším bodem v ORP Liberec je vrchol hory Ještěd s televizním vysílačem a mnoha základnovými stanicemi a centrem radioreleových spojů. Horský hotel Ještěd s telekomunikačními vysílači je tak přirozeným centrem digitálního mikrovlnného spojení s okolím.

2.1.6.2 Dopravní obslužnost a mobilita

Liberec má výhodnou polohu vůči hlavním evropským dopravním koridorům i vůči hlavnímu rozvojovému prostoru celé republiky. Město je kvalitně napojené na evropské koridory dostavbou silnice I/35 směrem na hranice ze SRN a dostavbou rychlostní silnice R35 směrem na Moravu a zlepšením stávající sítě silnic I. třídy zejména I/14 a I/13. Libereckým krajem neprocházejí žádné železniční koridory a Liberec jako jediné město se 100 000 obyvateli se nenachází v těsné blízkosti hlavních železničních koridorů.

Liberec leží na významném dopravním koridoru Dresden – Wrocław, kam navazuje rozvojová a dopravní osa Liberec – Hrádek nad Nisou – Bautzen, dále na železničním koridoru Praha – Turnov – Liberec – Frýdlant – Zawidów – Liberec – Turnov – Mladá Boleslav – Milovice – Lysá nad Labem – Praha. V prostoru severu Čech, východní části Saska a jihozápadní části Polska, lze identifikovat rozvojové osy evropského významu v území podél trasy dálnice A4, A17 a D8, které kopírují evropské multimodální koridory III. a IV. a republikové osy s mezinárodním přesahem, které tyto koridory propojují (v Libereckém kraji území podél rychlostních silnic R35 a R10 a silnice I/13 na Ústí nad Labem). Přes území ORP Liberec směřuje od Frýdlantu a dál k severu do Polska přeshraniční osa sledující silnici I/13 a celostátní železniční trať s napojením v prostoru Zgorzelce na III. Multimodální koridor – větev III.A. Z hlediska dopravních a s tím souvisejících ekonomických a rozvojových vazeb s „vnitrozemím“ má pro ORP Liberec největší význam rychlostní silnice R35 do Turnova, která dále pokračuje jako R10 na Prahu. Druhou významnou dopravní tepnou spojující Liberecký a Ústecký kraj je silnice I/13. Problematické zůstává dopravní spojení na Hradec Králové. V rámci Libereckého kraje má velký význam spojení mezi městy Liberec a Jablonec nad Nisou komunikací I/14.

SILNIČNÍ DOPRAVA

Páteř silniční sítě tvoří průtah městem (čtyřpruhová silnice I/35, na něj jsou napojeny silnice I. třídy (I/13 a na ni navazující I/14) a silnice III. třídy. Na území města je v současné době cca 43 km silnic I. a III. třídy a 757 km místních komunikací. Chodníky podél silnic I. a III. třídy mají délku 32 km.

V rámci silniční dopravy významně v posledních letech stoupá význam individuální automobilové dopravy. K 31.12.2012 bylo v ORP Liberec na 137 366 obyvatel registrováno 69 193 osobních vozů, 11 092 nákladních vozů a 8 984 motocyklů a 359 autobusů. Stupeň automobilizace je 1,99. Nejzatíženějším úsekem v Liberci (i v celém Libereckém kraji) je úsek silnice I/35 průtah městem Liberec, kde intenzity dosahují necelých 36 tisíc vozidel za 24 hod v obou směrech.

Počet dopravních nehod v ORP Liberec se v letech 2003 – 2007 pohyboval přes 3 000 za rok, v roce 2008 poprvé klesl pod 3 000 a v letech 2009 – 2012 se pohybuje těsně nad 1 500 nehod za rok. Příčinou dopravních nehod na Liberecku je nejčastěji rychlost jízdy a způsob jízdy, to se projevuje nejvíce při nehodách se smrtelnými následky.

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Na území města je poměrně hustá a stabilní železniční síť, železniční tratě však nejsou modernizovány ani elektrifikovány. Liberec je na hlavní síť napojen jednokolejnou neelektrifikovanou tratí úsekem Liberec – Turnov, přes Turnov je napojení na Prahu a Pardubice. Liberec je spojen železnicí s Českou Lípou (dopravně obsluhuje obce v severní části Podještědí, tj. Křižany, Zdislava, Rynoltice, Jablonné v Podještědí), dále je významná železniční dráha zajišťující spojení mezi centry osídlení a průmyslové výroby Liberec – Chrastava – Hrádek nad Nisou. V rozvoji příhraniční železniční dopravy je velmi pozitivně hodnoceno cestujícími pokračování nabídky celotýdenního přímého spojení z Liberce do Drážďan. Železniční doprava v Liberci a jeho širším zázemí má význam zejména pro každodenní dojížděku do zaměstnání a do škol. Železniční trať slouží také turistické dopravě, kdy vysoké frekvence cestujících byly dosaženy především v letních měsících. Regionální železniční dopravu na tratích vedoucích městem Liberec do roku 2026 provozuje dopravce České dráhy a.s. a na všech železničních tratích je zaveden taktový jízdní řád.

CYKLISTICKÁ DOPRAVA

V cyklistické dopravě dochází v posledních cca 15 letech k výraznému nárůstu intenzit. Roste zájem o cyklistiku, negativní jev, který to však přináší, je nárůst dopravních nehod způsobených neexistencí kompletních cyklotras. V Liberci není dostatečně hustá síť cyklistických komunikací, chybí páteřní trasa podél řeky Nisy a další trasy. Přes Liberec vede mezinárodní cyklokoridor, který začíná v Žitavě a končí v Hradci Králové, dále je zde regionální cyklostezka Odra – Nisa a cyklostezka Nisa.

MHD

Městskou hromadnou dopravu v Liberci zajišťuje Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s. prostřednictvím tramvají a autobusů. V případě autobusů k 1.1.2013 fungovalo v pracovní den 1876 spojů, v sobotu 1 050, v neděli 1 020 spojů, pokud jde o tramvaje, tak v pracovní den jezdilo 465 spojů, v sobotu 359 a v neděli 357 spojů. Tramvajová doprava má na území města značný význam, je stěžejním prvkem liberecké MHD. Na území města jsou dvě tratě: Liberec – Jablonec nad Nisou, která spojuje města přes Vratislavice nad Nisou, je řešena jako úzkokolejná o rozvoru 1000 mm, z větší části je řešena jako jednokolejná s výhybnami. Trať je v současné době zdvoukolejňována spolu se směnou rozvoru na standardních 1435 mm. Druhá trať se týká samotného města, spojuje Lidové sady s Horním Hanychovem, trať je v celém svém rozsahu dvojkolejná ve standardizovaném rozvoru 1435 mm a v úseku Lidové Sady – Rybníček je veden i úzkorozchodný profil 1000 mm. Kromě těchto dvou tratí bude také vybudována trať spojující centrum města s největším sídlištěm Rochlice. Obnova tramvají je řešena modernizací stávajících vozů.

Na území města také funguje zvláštní autobusová doprava, a to do Průmyslové zóny Jih, dále do obchodního centra OC Nisa a do OC Globus, kam jezdí zdarma autobusové linky jako

komerční služba pro provozovatele obchodních center. Další komerční linka DPMLJ jezdí pro Městský obvod Liberec- Vratislavice.

BEZBARIÉROVOST DOPRAVY

Koncepce bezbariérové dopravy v Liberci rozlišuje čtyři trasy: radnice – koleje TUL – chráněné díly Harcov; radnice – sídliště Vesec – Doubí; radnice – sídliště Gagarinova; radnice – sídliště Pavlovice. Na síti MHD v současné době funguje několik autobusových linek, na nichž jezdí spoje s bezbariérovými vozidly. Kromě toho DPMLJ provozuje tzv. sociální automobil, který v pracovní dny na objednávku přepravuje zdravotně postižené osoby s cílem nebo počátkem cesty zdravotnické zařízení, dům sociálních služeb, domov důchodců, centrum postižených, Krajský úřad, Magistrát města Liberce. Jeho služby využilo v roce 2012 přes 4000 občanů.

LETECKÁ DOPRAVA

Na území města se nachází letiště s travnatou vzletovou a přistávací dráhou pro letadla do 5700 kg v kategorii VFR, které má státu civilního neveřejného mezinárodního letiště. Majitelem je statutární město Liberec.

LANOVÁ DOPRAVA

V Liberci je také lanová dráha Horní Hanychov – Ještěd, která přepraví průměrně 250 tisíc cestujících, šikmá délka trati je 1188 m, převýšení je 401,7 m, maximální dopravní rychlost je 10 m/s, v provozu jsou dvě kabiny pevně uchycené o kapacitě 35 cestujících, jízdní doba jsou 4 minuty. Převážná kapacita je 525 osob/hod v každém směru

2.1.7 Veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, hospodaření města

Území města je samostatnou územně správní jednotnou. Je vymezeno administrativními hranicemi a rozčleněno na 33 městských čtvrtí, z nich 32 spravují přímo orgány města a jednu městskou čtvrť spravují v rozsahu stanoveném tímto statutem orgány Městského obvodu Liberec – Vratislavice nad Nisou. Statutární město Liberec vykonává v souladu se zákonem o obcích samostatnou i přenesenou působnost. Orgány města jsou zastupitelstvo města, rada města, primátor (primátorka), magistrát města a zvláštní orgány města jako jsou výbory zastupitelstva, komise rady města, osadní výbory a zvláštní odborné pracovní skupiny.

Magistrát města, jeho postavení a působnost, je upraven zákonem o obcích, organizace magistrátu je upravena organizačním řádem, který specifikuje kompetence jednotlivých útvarů v organizační struktuře, dělbu práce mezi jednotlivými odbory a odděleními, jejich vzájemné vztahy a vazby k subjektům zřizovaným a zakládaným SML. V oblasti samosprávních činností zadává úkoly vedoucím odborů přímo primátor či náměstci, kteří jsou garanty výkonu samosprávy na vymezeném úseku. V oblasti výkonu správních činností v přenesené působnosti je činnost vedoucího odboru oprávněn úkolovat pouze tajemník magistrátu v rámci své řídicí a kontrolní činnosti, která se týká odborně technických a personálních záležitostí výkonu svěřené agendy. Řada veřejných služeb z oblasti školství, kultury, cestovního ruchu, sportu, sociálních služeb, dopravy, atp. je poskytována zřizovanými a zakládanými organizacemi města.

HOSPODAŘENÍ MĚSTA

Dle zákona o obcích majetek SML musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. SML vede účetnictví podle zákona o účetnictví, financování města se řídí rozpočtem, pomocným nástrojem při sestavování ročního rozpočtu je střednědobý rozpočtový výhled. Každému odboru, případně oddělení, je v rozpočtu města vyčleněna část. Rozpočet města je schvalován zastupitelstvem města. Na plnění hrazená z části rozpočtu města uzavírají vedoucí odboru objednávky a zadání veřejných zakázek. Majetek, který odbory spravují je na magistrátu centrálně evidován.

Kontrolní procesy v oblasti hospodaření města jsou nastaveny na úrovni města na základě zákona o finanční kontrole. Od 1.1.2013 je v realizaci projekt „Integrovaný systém řízení Statutárního města Liberce a jeho zřizovaných a zakládaných organizací“, který je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a rozpočtu SML. Projekt je zaměřen na zvýšení kvality a efektivity poskytovaných služeb magistrátem města a městských organizací pomocí zavedení systému korporátního řízení a procesů řídicí kontroly. Jedním z cílů projektu je posouzení možností automatizované a plně elektronické podpory pracovních postupů dle zákona o finanční kontrole ve veřejné správě na straně závazku a výdajů. Město je zapojeno do elektronizace veřejné správy, realizuje řadu projektů v této oblasti. SML je zakladatel akciové společnosti Liberecká IS, která projekty realizuje. SML využívá a rozvíjí ve prospěch občana následující

projekty eGovernmentu: Czech POINT, datové schránky, základní registry veřejné správy, jednotnou komunikační infrastrukturu pro elektronické úřadování.

Město se v posledních letech potýkalo s výrazným zadlužením, což bylo podpořeno i ekonomickou krizí a poklesem provozních příjmů. V roce 2011 se situace zlepšila především díky nárůstu přijatých splátek půjček od podnikatelských subjektů. Investiční výdaje byly v posledních letech částečně financovány z úvěrů, ukazatel dluhové služby výrazně rostl, byly realizovány rozsáhlé investiční akce související s MS v klasickém lyžování, investice do modernizace a zajištění energetických úspor budov základních a mateřských škol, projekty IPRM, revitalizace městských lázní, výstavba bazénu atd. V roce 2013 se snížila celková zadluženost města, a to zejména díky zmiňovanému splacení revolvingového úvěru u VÚB ve výši 150 mil. Kč. Zároveň s tím došlo k načerpání revolvingového úvěru u Equa bank, ale jen v maximální výši 50% původního úvěru od VÚB.

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

Město se stále snaží zlepšit komunikaci s veřejností nad rámec zákona o svobodném přístupu k informacím. Realizuje různá setkání s občany, se zájmovými skupinami, nebo dotazníková šetření a ankety. Ke komunikaci slouží webové stránky města, Liberecký zpravodaj, reportáže ve vysílání regionálních stanic nebo články v různých periodikách. Jednání zastupitelstva jsou veřejná a je možné je sledovat v on-line přenosu na webových stránkách města, pořizuje se také, stejně jako v případě jednání rady města, přepis. Po jednání rady a zastupitelstva probíhají tiskové konference. Město se snaží být maximálně transparentní, pro tyto potřeby byla vytvořena Protikorupční strategie MML, byla upravena směrnice upravující veřejné zakázky, byl vytvořen a prosazen Etický kodex pro zastupitele, atd.

SPOLUPRÁCE S OKOLNÍMI OBCEMI A REGIONY

Liberec je součástí Euroregionu Nisa, který spojuje Německo, Polsko a Českou republiku. SML je rovněž členem Svazu měst a obcí, od roku 2013 je také členem Národní sítě Zdravých měst ČR. V současné době Liberec spolupracuje s pěti zahraničními městy, vztahy jsou jak oficiální, tak i pracovní. Partnerskými městy jsou Augsburg (Německo), Amersfoort (Nizozemsko), Zittau (Německo), Dunkerque (Francie), Nahariya (Izrael).

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A BEZPEČNOST MĚSTA

Liberec má vypracovaný Krizový plán území ORP, který popisuje fungování jednotlivých složek a orgánů krizového řízení. Mezi orgány krizového řízení na území města patří hejtman, krajský úřad, Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje, Policie České republiky (krajské ředitelství), starostové obcí území ORP. Mezi rizika, která hrozí na území města, patří především povodně, území města je ohroženo lokálními povodněmi na přítocích Lužické a

Černé Nisy, přílivové vlny při protržení hrází rybníků, sesuvy. Kvůli velkému relativnímu převýšení a převládající synoptické situaci s přibližně západním větrným prouděním patří oblast Jizerských hor v rámci ČR s územím s nejvyšším množstvím srážek.

V rámci bezpečnostních složek a prevence kriminality na území města působí Policie České republiky, Městská policie Liberec, Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje, zdravotnická záchranná služba, povodňové komise. Město patří mezi nejzatíženější města kriminalitou v ČR a situace má v čase spíše tendenci se zhoršovat. Největší podíl z trestných činů v posledních letech představovala majetková trestná činnost, nejhorší situace je v oblasti násilných trestních činů, kde byl například Liberec v roce 2012 na třetím místě v rámci celé republiky. V oblasti krádeží dvoustopých vozidel je zde nejhorší situace v rámci ČR, což je ovlivněno příhraniční polohou města. Násilná kriminalita se vyskytuje převážně v centru města a ve vybraných městských čtvrtích. Důvodem výskytu tohoto druhu kriminality je neznalost, migrace problémových osob, koncentrace podniků provozujících hazardní hry, koncentrace komerčních ubytoven pro sociálně slabé, množství zázemí pro potenciální pachatele, nepřítomnost režimových opatření atd. Velice negativní jev je nárůst kriminality u obyvatel ve věku do 14 let. Rovněž v posledních letech rostl počet přestupků, zejména proti veřejnému pořádku, proti silničnímu provozu a proti územní samosprávě.

2.1.8 Životní prostředí, veřejná zeleň a veřejná prostranství

Významným specifickým prvkem města je jeho sepětí s krajinou. Podle klimaticko-geografického členění na území města Liberec zasahují celkem 3 klimatické oblasti. Centrální část – Liberecká kotlina – patří do mírně teplého regionu, Ještědský hřbet a severovýchodní část Jizerských hor spadá do regionu chladného. Do severní části území (Krásná Studánka, Radčice) současně proniká mírně teplý region. V geologické stavbě se uplatňují horniny různého stáří a původu. Severovýchodní část tvoří krkonošsko-jizerský žulový masiv, do prostoru Pilínkova na jihu a Machnína na severozápadě území zasahuje dvojslídny granit středně až hrubě zrnitý. Na území města jsou vyhlášena čtyři chráněná ložisková území: CHLÚ Ruprechtice, kde je ložisko žuly, CHLÚ Hluboká u Liberce, kde je ložisko karbonátů pro zemědělské účely, CHLÚ Pilínkov, kde je ložisko vápence a CHLÚ Machnín, kde je ložisko vápence.

Hydrologická síť je velmi hustá, na ploše města je celkem 98 km vodních toků. Mezi nejvodnatější toky ORP Liberec patří Lužická Nisa, která tvoří páteřní řeku území od Jablonce přes Liberec, Chrastavu a Hrádek nad Nisou. Jejimi významnými přítoky jsou Černá Nisa a Jeřice. K povodí Jizery náleží říčka Mohelka, která se svými přítoky odvodňuje jižní část ORP Liberec. Na území Libereckého kraje zasahují celkem dvě chráněné oblasti přirozené akumulace vod, které pokrývají zhruba 60 % plochy ORP Liberec. Jsou to CHOPAV Severočeská křída a CHOPAV Jizerské hory. Na západním okraji města na svazích Ještědu, v Pilínkově a v Machníně se nachází oblast místních podzemních zdrojů pitné vody. Tyto zdroje jsou využívány a mají vyhlášena pásma hygienické ochrany. V severovýchodní části území zasahuje do prostoru Krásné Studánky, Kateřinek a Harcova Chráněná oblast přirozené akumulace vod Jizerské hory, jejíž hranice je totožná s hranicí CHKO Jizerské hory. Kvalita vody se monitoruje pouze na Lužické Nise, u tohoto toku se v průběhu let kvalita vody zlepšila zejména po zprovoznění ČOV Liberec. Největší nádrž je přehrada Harcov, kde je kvalita vody v letním období pravidelně kontrolována.

Zhruba 41,4 % celkové rozlohy ORP Liberec zabírá lesní půda, zemědělský půdní fond tvoří 46,7 % rozlohy. Lesy v majetku města Liberec spravuje příspěvková organizace Městské lesy Liberec. Celková rozloha těchto lesů je 576,26 ha. Cílem je zajistit a zlepšit vitalitu, stabilitu a biologickou rozmanitost svěřených lesů. Uplatňovány jsou jemné způsoby hospodaření, tj. bez vzniku velkoplošných holin, s cílem zachování a na některých místech vytvoření druhově pestrého a věkově rozrůzněného lesa se složitou porostní výstavbou. Zároveň je cílem vytvořit dobré rekreační zázemí pro obyvatele města a jeho návštěvníky.

Kvalita ovzduší je negativně ovlivňována emisemi z dopravy, ze spalovacích procesů a lokálními zdroji spalování nekvalitních paliv v domácnostech. Ve městě se také nachází několik desítek zdrojů emisí ze zpracovatelského průmyslu. Největším zdrojem hluku je automobilová doprava, dále průmysl, stavební činnost, hudba, hluk spojený s bydlením, rekreační hluk. V ORP Liberec je to nejvíce hluk z rychlostní komunikace R35 a z komunikací I. třídy.

V současné době jsou v ORP Liberec provozovány celkem 2 skládky, 2 klasické spalovny a několik bioplynových stanic. Nejvýznamnějším subjektem je spalovna komunálního odpadu

společnosti TERMIZO, a.s., jejímž efektem je nejenom snižování podílu odpadu odvážených na skládky, ale i zvyšování podílu obnovitelných zdrojů na energetické bilanci celého kraje. Na území ORP se vyskytuje 84 lokalit starých ekologických zátěží území. Jedná se zejména o staré černé skládky, opuštěné výrobní areály, nevyužívané plochy apod. Mezi podstatné lokality se řadí 30 míst.

Ochranu přírody a krajiny na území Liberce vykonává Krajský úřad Libereckého kraje a Magistrát města Liberce, dále orgány ochrany přírody na úrovni pověřených obcí pro výkon státní správy, Agentura ochrany přírody a krajiny potažmo Správa CHKO Jizerské hory, Správa CHKO Lužické hory. Mezi chráněné prvky patří památné stromy, lokality zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, migračně významná území, významné krajinné prvky a územní systémy ekologické stability. Krajinný ráz části území s významnými přírodními a estetickými hodnotami je chráněn vyhlášením přírodního parku Ještěd.

CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI, PŘÍRODNÍ PARKY A VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY NA ÚZEMÍ MĚSTA

CHKO Jizerské hory

Byla vyhlášena na přelomu let 1967 – 1968, zahrnuje území Jizerských hor a jejich podhůří. Na území ORP Liberec se nachází v obcích Nová ves, Oldřichov v Hájích, Mníšek u Liberce a Liberec. Důvodem vyhlášení této lokality je vysoká lesnatost území, vyskytují se zde rozsáhlé plochy imisních holin a poškozených lesních porostů, vedle toho mimořádně hodnotná území se zachovalými přirozenými společenstvy, zejména rozsáhlý komplex bučin na severních svazích hor, zbytky klimaxových smrčín a unikátní společenstva rašelinišť se vzácnou flórou a faunou. Významnou součástí CHKO je nelesní krajina s převažujícími loukami a pastvinami a s dochovanými stavbami tradiční lidové architektury. Kromě problémů lesnického charakteru (mj. i vysoké stavy zvěře) se objevuje degradace podhorských luk a pastvin způsobená útlumem zemědělství.

Národní přírodní rezervace Karlovarské bučiny

NPR byla vyhlášena v roce 1972 na severních svazích Ještědského hřbetu. Předmětem ochrany je ekosystém květnatých bučin na krystalických vápencích se zachovalou kalcifilní květenou, který v širším regionu nemá obdobu.

Přírodní rezervace Hamrštejn

Byla vyhlášena v roce 1972, rozkládá se kolem zříceniny hradu Hamrštejn západně od liberecké čtvrti Machnín. Chrání v rámci Ještědsko-kozákovského hřbetu ojedinělá společenstva teplomilných druhů flory, jejichž výskyt zde souvisí jak s propojením této oblasti s teplejší oblastí Lužice, tak také s jejím středověkým odlesněním.

Přírodní památka Terasy Ještědu

Terasy Ještědu se nacházejí na území obce Kryštofovo Údolí, Světlá pod Ještědem a Liberec. Jako přírodní památka byly vyhlášeny v roce 1972. Jedná se o zachovalý komplex bukových lesů na západních svazích Ještědského hřbetu. Vegetace je tvořena vápnomilnými bučinami přecházejícími do květnatých bučin, na exponovaných místech se vyskytují bučiny acidofilní a suťové lesy.

Přírodní park Ještěd

Byl vyhlášen v roce 1995 za účelem ochrany rázu krajiny, v níž se nacházejí významné estetické a přírodní hodnoty, a za účelem obnovení poškozených ekosystémů při umožnění přiměřeného turistického využití a urbanizace krajiny. Hodnotné jsou především lesní prostory, vodní toky s nádržemi, mozaika dřevin rostoucí mimo les, charakteristické struktury zemědělských kultur s přírodně cennými loukami a pastvinami, významná lidská sídla s jedinečnými objekty lidové architektury. Nejhodnotnější jsou tzv. květnaté bučiny na vápencových půdách, které jsou chráněny v samostatných přírodních nebo dokonce národních přírodních rezervacích.

Významné krajinné prvky

Nejčastěji se na území ORP Liberec vyskytují registrované VKP, a to solitérní stromy, skupiny stromů, aleje a stromořadí, parky, lomy, sady nebo skalní útvary. V případě solitérních dřevin jde zejména o stromy cenné svým stářím, habitem, ale i původem, neboť jsou sem zahrnuty různé kultivary či alochtonní dřeviny.

VEŘEJNÁ ZELENĚ

Na území Liberce se nachází celkem 85 ploch veřejné zeleně, které slouží jako parkové upravené plochy o celkové výměře 25 ha. Většina parkově upravených ploch je roztržštěna do malých izolovaných ploch, větší parky jsou umístěny zejména do východní vilové čtvrti v oblasti Lidových sadů. V systému veřejné zeleně chybí obvodové parky. Největší potřeba veřejné zeleně je v centru města a v urbanistických obvodech s výstavbou obytných souborů, nejmenší v okrajových obvodech s rozptýlenou zástavbou. Nejrozsáhlejší plochy zaujímá soukromá zeď u rodinné a vilové zástavby, od zahrad okrasných a smíšených až po užitkové hospodářské zahrady v rozptýlené zástavbě venkovského typu, které navazují na okolní krajinu. Nedostatek urbanizované zeleně je nahrazován lesními porosty na území města. Cenným rekreačním zázemím jsou příměstské lesy v Lidových sadech a cenným lesním prostorem v urbanizované části území je les na Králově háji.

2.1.9 Cestovní ruch

Cestovní ruch je pro město významným prvkem, protože přispívá k aktivnímu saldu platební bilance, vytváří pracovní místa, generuje příjmy a má celkově pozitivní vliv na místní ekonomiku. Předpoklady pro cestovní ruch jsou utvářeny nejen přírodními a kulturně-historickými podmínkami, ale i materiálně-technickou infrastrukturou. Turistická oblast Jizerské hory včetně města Liberec disponuje výrazným potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu, a to zejména díky své poloze blízko německé a polské hranice a díky blízkosti hlavního města ČR. Celá oblast je významná svým kulturně-historickým potenciálem, na území města jsou historické budovy a jiné turistické atraktivity. Pozitivní je dopravní napojení na hlavní republikový dopravní systém, především jde o silniční dopravu.

Město leží v atraktivní krajině s předpoklady pro zimní i letní turistiku. Tento potenciál je naplňován prostřednictvím různých projektů v oblasti sportu, sportovních areálů, lyžařských středisek, cyklostezek. Liberec je proto znám jako město sportu a tyto příležitosti lákají především účastníky cestovního ruchu se zaměřením na přírodu, sportovní aktivity, turistiku a poznávání. Výhodou je dobrá dostupnost sportovních areálů prostřednictvím MHD. Problém z hlediska udržení účastníků cestovního ruchu po delší dobu je nedostatek příležitostí venkovního koupání v letních měsících. V Liberci je přehrada, ovšem není vzhledem ke kvalitě vody vhodná ke koupání. Dostupná jsou zde dvě umělá koupaliště.

Na území města se nachází několik kulturně-historických památek, které hrají pro cestovní ruch významnou roli, a které je třeba udržovat v dobrém stavu. Jednou z hlavních dominant města je televizní vysílač a horský hotel Ještěd, který vyžaduje rozsáhlou rekonstrukci. V centru jsou mnohé historické památky, problémem je však využití některých z nich. Potenciál má například Liberecký zámek, ve kterém se dříve nacházela jedna z největších světových expozic a vzorkovnic skleněných výrobků a ukázka historického nábytku. Další zajímavou památkou v přízemí novorenesančního domu je kavárna Pošta, která byla postavena v 19. století. Kavárna si zachovala svoji atmosféru, je však uzavřena a v současné době slouží jako sídlo policie. Velký potenciál pro cestovní ruch má oblast letní promenády v centru města, která zahrnuje například Severočeské muzeum, Golf centrum, ZOO, Botanickou zahradu, Kulturní zařízení Lidové sady a další turistické atraktivity. Ve městě se dále nachází různá kulturní zařízení, muzea, galerie, divadla, například Oblastní galerie Liberec, Galerie u Rytíře, Severočeské muzeum, Kulturní centrum VRATISLAVICE 101010, divadlo F.X. Šaldy a další zařízení.

V Liberci a jeho bezprostředním okolí probíhají různé atraktivní společenské akce, potenciál pro cestovní ruch představuje například závod v běhu na lyžích Jizerská padesátka, Liberecký jarmark pořádaný v centru města, tradiční oslavy Ještědu, Dny evropského dědictví nebo hudební festival Benátská noc. Lze však tvrdit, že potenciál Liberce pro pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí není plně využitý.

Pokud jde o infrastrukturu cestovního ruchu, lze tvrdit, že v Liberci je dostatečný počet i kapacita ubytovacích zařízení různé kategorie, která jsou rovnoměrně po území rozprostřena, toto platí i pro stravovací zařízení, nedostatkem je nedostatečný počet stravovacích zařízení vyšší úrovně. Město disponuje kvalitní doprovodnou infrastrukturou pro sport a rekreaci,

především to je vybavenost lyžařských areálů, kryté bazény, stadiony, značené pěší trasy, naučné stezky, cyklistické a cykloturistické trasy a cyklostezky, kvalitní zázemí pro golf, tenis, squash atd. Nedostatkem v tomto případě je chybějící síť cyklotras a cyklostezek ve městě, které jsou krátké a nepropojené, stejně tak chybějící síť půjčoven kol, která by umožňovala zapůjčení kola v jednom místě a vrácení v jiné stanici.

2.2 Problémová analýza

Na na socio-ekonomickou analýzu popisující stav jednotlivých rozvojových oblastí ve městě navazuje problémová analýza.

2.2.1 Demografické údaje

Z hlediska počtu obyvatel a jeho věkové struktury, je hlavním problémem stárnutí obyvatel. Spolu s poklesem porodnosti to představuje negativní dopady na města, a to především v důsledku poklesu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Současně taková věková struktura znamená specifické požadavky na občanskou vybavenost a růst výdajů na sociální a zdravotní služby. Velké výkyvy v demografickém vývoji představovaly silné ročníky 70. let, které vyústily do růstu míry porodnosti po roce 2006, což znamená problém z hlediska kapacit předškolních i školních zařízení.

Pokud jde o migraci, migrační pohyb vykazoval v Liberci v posledních deseti letech větší volatilitu než přirozený přírůstek. Je žádoucí, aby do města přicházela kvalifikovaná pracovní síla, která může přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti města. Problémem by však mohl být nedostatek nadstandardních bytů ve městě. Jiným problémem je suburbanizace, a to z hlediska nedostatečného využívání nebo naopak nadměrného využívání území včetně občanské vybavenosti, dopravní a technické infrastruktury. Vzhledem k tomu, že Liberec je přirozeným centrem regionu, které je využíváno mnoha uživateli (tj. dojíždění za prací, školami, obchodní sítí, zdravotnickými zařízeními atp.) z jeho bezprostředního okolí, negativní je dopravní zatížení města. Zátěží pro město z hlediska sociálně-patologických jevů mohou být nepřizpůsobivé skupiny obyvatel bez vzdělání, zaměstnání, případně dobrovolně žijící na ulici. Liberec se vyznačuje poměrně vysokou kriminalitou, je proto třeba snažit se zvyšovat míru vzdělání obyvatel města a podporovat prevenci ve všech relevantních oblastech, včetně nejrůznějších sociálních programů a služeb.

Z hlediska zdravotního stavu obyvatel se v posledních letech projevil negativní vývoj u podílu hypertenzních nemocí a nemocí dýchací soustavy, a to i pro děti a dorost. U dětí a dorostu je problémem rostoucí obezita. Obecně roste počet diabetiků, a to především u mužů. Další negativní změnou je nárůst počtu psychických nemocí a poruch. Je proto třeba realizovat především vhodné programy prevence a osvěty týkající se zdravého životního stylu v rámci všech skupin obyvatel. Dalším negativním trendem, který se v Liberci projevuje, je nárůst rozvodů, což v konečném důsledku může vést k negativnímu prostředí v rodině a k růstu sociálně-patologických jevů.

2.2.2 Bydlení

Problémem posledních let je v oblasti bydlení trend migrace a suburbanizace. Pokud by došlo k výraznému přírůstku kvalifikované pracovní síly ze zahraničí, mohl by se ve městě projevit nedostatek nadstandardních bytů. Od 90. let výrazně roste trend suburbanizace, obyvatelé opouští město a stěhují se na jeho periferii, do nové výstavby na „zelené louce“, což přináší určité problémy související s nerovnoměrným využíváním území. Využívání centra města klesá, stále více obyvatel se stěhuje na okraj města, kde však není mnohdy adekvátní občanská vybavenost, což zvyšuje podíl individuální automobilové dopravy. Přetížená je i technická infrastruktura na okraji města. Trend suburbanizace bude do budoucna brzdit nedostatek technicky připravených stavebních pozemků, jejichž cena je navíc poměrně vysoká. S trendem stěhování do okolních obcí roste zájem o předělání druhého bydlení na trvalé bydlení, což může mít, za předpokladu vhodné míry využívání daného území, pozitivní dopad na rozvoj venkova.

Vzhledem k demografickému vývoji se také jako problém jeví nedostatek malých a levných bytů, nedostatek sociálních bytů a bytů prostupného bydlení. Levného, sociálního, bydlení je ve městě nedostatek, stejně jako je zde málo domovů pro seniory, toto bude třeba řešit. Vzhledem k tomu, že v minulosti se stavěly velké domy, mnoho seniorů bude tyto byty opouštět, protože nebude vzhledem k věku zvládat fyzicky ani finančně údržbu takového bydlení. To by mohlo zhoršit problém opuštěných, nevyužívaných domů, kterých už je v tuto chvíli v Liberci nadprůměrný počet a je třeba toto řešit. Kvalitu bydlení mohou významně ovlivnit dotační možnosti v příštím programovém období. Do budoucna by mohl spočívat potenciál v konverzi brownfields na bytové jednotky.

Problém představuje stáří domů v Liberci, více než polovina byla postavena před rokem 1919 nebo v období 1920 – 1970. Tyto nemovitosti budou vyžadovat v příštích letech prostředky na jejich údržbu. Rovněž bude nutné vyřešit otázku technické vybavenosti bytů v okolních obcích v rámci ORP, která je vzhledem k celorepublikovému stavu podprůměrná, především jde o nedostatečné připojení na kanalizaci. Na území města je třeba pokračovat v revitalizaci sídlišť, a to jak samotných panelových domů, tak jejich bezprostředního okolí.

2.2.3 Občanská vybavenost a společnost

Jako problematická se jeví struktura občanské vybavenosti vzhledem ke změně věkové struktury obyvatelstva. Dochází ke stárnutí populace, což zvyšuje tlak především na sociální a zdravotní systém, současně bude nižší počet obyvatel vytvářet důchody pro zvětšující se skupinu lidí starších 65 let. Pro město to bude znamenat vliv na strukturu a kvalitu sociálních a zdravotních zařízení, na požadavky na bezbariérový pohyb ve městě. Kromě struktury občanské vybavenosti je třeba zajistit i její vhodné územní rozmístění vzhledem k urbánním souvislostem. Z hlediska zdravotnictví je problémem nedostatečná kapacita Krajské nemocnice Liberec, která se potřebuje prostorově rozšířit, nedostatečné parkování u nemocnice, nebo absence zubní pohotovosti. V sociální oblasti je problém nízký počet sociálních služeb, chybějící ubytovna pro ženy a nízká kapacita v domovech pro seniory. Sociální oblast trpí dlouhodobým podfinancováním i nedostatečnými předpoklady pro komplexnější pohled a zohlednění širších souvislostí. Negativní je také chybějící implementace komunitního plánu sociálních služeb vzhledem k absenci jeho provázanosti s finančními zdroji.

Z hlediska vzdělávacích zařízení je problém v tom, že některé druhy školských zařízení nemají dostatek žáků a studentů. V posledních letech se řešil problém s nedostatečnou kapacitou mateřských škol, kdy ve městě je sice několik soukromých zařízení, nicméně tyto jsou pro spoustu rodin finančně nedostupné. Tento problém se přesouvá do úrovně základních škol. V případě základních škol jsou největším problémem dlouhodobě omezené investice do vybavení, opravy a rekonstrukcí školských zařízení (budovy školy, tělocvičny atd.). Kvalitu výuky nejen na základních školách je pak možné posílit i lepší metodickou a didaktickou prací pedagogů a zejména spoluprací různých typů škol mezi sebou a také spoluprací s dalšími subjekty ve městě (NNO, příspěvkové organizace města, podniky atd.). Je patrný klesající zájem o učební obory (zejména technické, resp. řemeslnické obory) a naopak roste zájem o studium s vyšším vzděláním (včetně nástavbového studia), jehož absolventi pak mohou obtížně hledat pracovní uplatnění v oboru. Obecně by měl systém vzdělávání v Liberci více zaměřit jak na děti/žáky/studenty nadané (a vytvářet podmínky pro plné rozvinutí jejich talentu a nadání), stejně tak i na děti se specifickými potřebami (děti s poruchami učení, ze sociálně slabých rodin atd.), a to již od předškolní výchovy. Do budoucna budou v systému vzdělávání hrát stále důležitější roli i další formy vzdělávání. Může se jednat o celoživotní vzdělávání, neformální vzdělávání (environmentální, finanční a sociální odpovědnost, zdravý životní styl atd.) či vzdělávání specifických skupin obyvatelstva (např. seniory).

Liberec nabízí pestrou síť zařízení pro kulturní a sportovní aktivity, problém však představuje nedostatek bezplatných možností trávení volného času. Kromě toho je třeba řešit stav infrastruktury pro kulturu, sport a jiné volnočasové aktivity, případné rekonstrukce a modernizace. Negativně je vnímán velký podíl nákupních ploch ve městě. Vysoká koncentrace obchodní sítě v určitých místech by navíc mohla vytlačovat funkci bydlení, protože 80 % všech nákupních ploch je soustředěno v sektorech centrum, kde zároveň bydlí cca 48 % obyvatel města. Nákupní plochy v centru a na jihu území způsobují v daných místech nežádoucí koncentraci dopravy se souvisejícími problémy včetně enormních nároků na plochy a zařízení pro dopravu v klidu u těchto nákupních center.

Veřejnost negativně vnímá některé nevyužívané prostory, v posledních letech je kritizováno nevyužívané bývalé výstaviště, bývalá Textilana, nevyužitý zámek, prázdná budova galerie, nebo chybějící centrální park, chybějící venkovní koupaliště, nedostatek dětských hřišť, míst pro setkávání, nedostatečnou infrastrukturu pro cyklisty. Některé nedostatky řeší Návrh územního plánu, některé nelze řešit z důvodu soukromého vlastnictví nemovitostí.

V oblasti občanské společnosti se obecně projevuje nedůvěra občanů ve město. Zde je problémem nejasná definice veřejného zájmu a nedostatečné využívání adekvátních procesů pro občanskou participaci, které by nebyly zneužitelné specifickými zájmovými skupinami. Nejsou také dostatečně vyžívány nástroje, které umožňují občanům získat relevantní informace, ale také jim mají usnadnit komunikaci s úřadem a orientaci ve složitých správních úkonech či řízeních. Komunikace není dostatečně zaměřena na specifické cílové skupiny (například při místních uzavírkách).

2.2.4 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce

Z hlediska ekonomiky, podnikatelského prostředí a trhu práce lze negativně hodnotit nedostatečné využívání potenciálu pro vědu a výzkum. Dále je to nedostatečná spolupráce a komunikace mezi vědecko-výzkumnými kapacitami a podniky, nedostatečně jsou komercializovány výsledky výzkumu a vývoje, podniky obecně málo investují do vědy a výzkumu. Stejně tak je velmi nízká míra spolupráce a komunikace města, vědecko-výzkumných institucí a podnikatelů, obecně systém podpory těchto institucí nefunguje dostatečně. Problematická se pro podnikatele jeví nepřehledná legislativa, nedořešená ochrana duševního a průmyslového vlastnictví, nedostatečná podpora rozvoje podnikání včetně podpory malého a středního podnikání, poskytování informací o zdrojích financování, včetně alternativních zdrojů (rizikový kapitál). Z hlediska dalšího rozvoje podnikání je problém nedostatek volných ploch pro průmysl včetně nedostatečné kapacity elektrické energie. Průmyslové zóny jsou již plně obsazené a brownfields na území města jsou často velmi špatně dopravně napojitelné.

V oblasti lidských zdrojů je nedostatečně provázaný vzdělávací systém s trhem práce. Struktura absolventů není zcela vhodná, není zde dostatečný počet odborníků technických oborů, obecně chybí vybrané, zejména technické, profese žádané na trhu práce, není zde rozvinutý systém celoživotního vzdělávání včetně rekvalifikací. Problémem je dlouhodobá nezaměstnanost nad 12 měsíců, do které spadá v rámci SO ORP Liberec cca 40 % uchazečů o zaměstnání. Mezi dlouhodobě nezaměstnané patří zejména osoby ohrožené sociálním vyloučením, u těchto osob je pak těžký návrat zpět do práce a má to výrazný dopad na jejich psychický stav a sociální úroveň. Rovněž spolupráce a komunikace mezi podniky a vzdělávacími institucemi je nízká. Z hlediska struktury zaměstnanosti v Liberci není zcela pozitivní zaměření na automobilový průmysl, protože v případě recese v tomto odvětví by došlo k výraznému růstu nezaměstnanosti. Problematická je i vysoká energetická náročnost zpracovatelského průmyslu a produkce s nižší přidanou hodnotou, kde může hrozit odliv kapitálu do rozvojových zemí.

2.2.5 Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost

2.2.5.1 Technická infrastruktura

V rámci technické infrastruktury je patrná chybějící koncepční koordinace rozvoje a údržby jednotlivých oborů technické infrastruktury (včetně dopravní), tím pádem chybí i podklad pro koordinaci jejího komplexního rozvoje a údržby v konkrétním území a čase. Součástí je i chybějící udržitelný model financování péče (údržba, obnova, rozvoj) o technickou a dopravní infrastrukturu. Kromě toho existují citelné negativní dopady technické a dopravní infrastruktury na životní prostředí ve vybraných lokalitách města. Dále je vytvářena projektová dokumentace i vlastní realizace investic do technické infrastruktury v nedostatečné kvalitě, a to zejména z důvodů tlaku na neúměrné snižování investičních nákladů.

Jako problém se jeví v současnosti naplněná kapacita přívodního vedení VVN z TR Bezděčín do Liberce. Problematický stav v připojování nových odběrů je na všech napěťových hladinách distribuční soustavy ve dvojvedení 110 kV Bezděčín – Šimonovice omezeno připojování nových odběrných míst. Případný nárůst potřeby elektrické energie je koncepčně řešen zkapacitněním stávajících rozvodů a zařízení, případně doplněním zařízení nových.

V posledních letech se začínají objevovat snahy o odpojování jednotlivých koncových odběratelů od SCZT z důvodu vysoké ceny za dodávku tepla. Problémem také je, že rozvodný systém je zastaralý a na hranici své životnosti. Po snížení vysokých nákladů na rozvod tepla budou nutné rozsáhlé investice do teplovodní infrastruktury.

Z hlediska kanalizačního systému a odpadních vod je problém stav kanalizačních stok ve městě, v některých částech města je třeba důkladné revize a rozsáhlé rekonstrukce uličních i některých hlavních stok. Obecně území ORP Liberec patří k nedostatečně vybaveným územím splaškovými kanalizacemi a ČOV, v některých částech Liberce (Rudolfovo, Hluboká, část Kunratic) není kanalizace vybudována.

2.1.5.2 Dopravní obslužnost a dostupnost

Z hlediska evropských dopravních koridorů se jako negativní jeví to, že se Liberec nenachází v těsné blízkosti hlavních železničních koridorů. V rámci silničního spojení zůstává problematické dopravní spojení na Hradec Králové. Obecně je stávající úroveň silniční sítě a sítě místních komunikací v Liberci je kapacitně a technicky nevyhovující, neodpovídá nárokům dálkové a plošně rozprostřené regionální dopravy. Silniční tahy nesplňují v řadě úseků požadované standardy. V blízkosti větších sídel a hospodářských aktivit dochází ke značné kumulaci dopravy. Problémem je také chybějící obchvat města, což způsobuje vyšší zátěž hlukem a exhalacemi z dopravy včetně snižování bezpečnosti provozu. Silnice III. třídy a většina místních komunikací jsou v řadě úseků v nevyhovujícím technickém stavu vyžadujícím zásadní rekonstrukci a údržbu. Ve městě je značný podíl individuální automobilové dopravy, která v posledních letech hodně vzrůstá. Nejzatíženějším úsekem v Liberci je úsek silnice I/35 průtah městem Liberec, kde intenzity dosahují necelých 36 tisíc vozidel za 24 hod v obou směrech.

Hlavním problémem jsou nevyhovující prostorové poměry pro řešení dopravy v centru města, konkrétně Šaldovo náměstí, Fügnerova a Košická ulice vyvolaná lokalizací nových komerčních aktivit, ulice M. Horákové, Sokolská, Lipová, 8. března, Palackého. Přetížené, dopravně nedostatečně propustné sjezdy jsou i z průtahu I/35 s navazujícími křižovatkami a kruhovými objezdy: Sousedská – Letná, Košická – Nádražní, Jungmannova – Švermova, České Mládeže. Ve Vratislavicích nad Nisou to je přetíženost úseku České Mládeže včetně křižovatek na Poštovním náměstí a křižovatky Rochlická – Tanvaldská.

Pokud jde o železniční dopravu, na území města se vyskytuje poměrně hustá a stabilní železniční síť, ale železniční tratě nejsou modernizovány ani elektrifikovány. Problémem je také zdoluhavé spojení do Prahy. Železniční trati byly vybudovány v 19. století a jejich směrové a výškové parametry vesměs neumožňují dosahovat vyšších rychlostí, proto není kolejová doprava (osobní i nákladní) zatím konkurenceschopná ve srovnání se silniční dopravou.

V cyklistické dopravě je problém v tom, že zde není dostatečně hustá síť cyklistických komunikací, cyklistické komunikace nejsou systematicky budovány a není zde dostatečná doprovodná infrastruktura, chybí stojany na jízdní kola, orientační značení tras, mapy s vyznačením cyklotras. Z hlediska vybavenosti pro cyklisty je tak významná spolupráce se zaměstnavateli, které mohou pro své zaměstnance vytvářet vhodné podmínky a motivovat je tak k cyklistice. Pátevní cykloturistická trasa Odra – Nisa neprochází centrem města, ale je odsunuta mimo do okrajových částí Liberce, neplní tak funkci pátevní cyklotrasy, která na sebe nabaluje další služby pro turisty.

Problém, který pociťují uživatelé MHD, je čistota zastávek a cena jízdného. Z hlediska bezbariérovosti dopravy je největším nedostatkem to, že jednotlivé budovy nejsou systematicky napojeny na síť bezbariérových pěších tras a přístupových cest od zastávek MHD. Na síti MHD v současné době funguje několik autobusových linek, na nichž jezdí spoje s bezbariérovými vozidly. Problémem ovšem zůstávají zastávky, které bezbariérovost ruší. Bezbariérová kolejová doprava je připravena jen v oblasti infrastruktury (zastávky), kde

je již velká část zastávek nebo spíše přístup k nim vyřešen bezbariérově. Pokud jde o autobusové nádraží, nedostatkem je absence signálních pásů a informace o stojanu v brailově písmu. Dále je třeba propojit autobusové a vlakové nádraží s centrem pěšími bezbariérovými trasami a spojit je v rámci MHD. Problémem je obecně chybějící koncepce, která by určovala pěší trasy k jednotlivým budovám, které jsou označeny jako bezbariérové. Nevhodné je také použití asfaltové drtě na pěší komunikace, které vykazují značné poruchy. Na přechodech je třeba odstranit výškové rozdíly mezi komunikací pro pěší a vozovkou. Ostrůvky dělící přechod přes vozovku na několik částí musí umožňovat stání vozíku pro invalidy mimo bezpečnostní odstup vozovky.

Letecká doprava je v současné době poznamenána neuspokojivým stavem infrastruktury libereckého letiště, kvůli němuž byl letišti pozastaven statut veřejného mezinárodního letiště, a také nejasnou představou o jeho budoucím využití.

2.2.6 Veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, hospodaření města

Město Liberec v současnosti postrádá jasnou definici priorit, které by představovaly kompromis všech aktérů rozvoje města včetně občanů, kterými by se měla veřejná správa řídit. Toto by alespoň v určité míře měla vyřešit aktualizovaná strategie a především její efektivní implementace. Cíle, které jsou stanoveny ve strategii platné pro období 2007 - 2020, byly zvoleny bez dostatečného zapojení veřejnosti. Také řízení veřejných služeb nemá jasnou koncepci, je nepřehledné, neumožňuje hodnocení jeho kvality atd. Z těchto důvodů je nedostatečně transparentní pro občany a pro další aktéry v soukromém či veřejném sektoru.

Veřejné služby v současnosti trpí roztržičností, která je do značné míry dána systémovým nastavením na národní úrovni. Je třeba vypořádat se s následujícími problémy: neexistence jasného vymezení kompetencí, standardů a kritérií veřejných služeb, špatná komunikace mezi magistrátem a městem zřizovanými a založenými společnostmi (ZZO). Nejsou nastaveny procesy, způsob jejich kontroly a způsob kontroly jejich výstupů. Stejně tak je nedostatečná kontrola a způsob vyhodnocování dodávaných služeb, jejichž realizace spočívá na externích dodavatelích, to samé platí v případě realizací veřejných zakázek. Obecně je tak potřeba zlepšit (ne)transparentnost chodu veřejné správy.

V současnosti nejsou v Liberci některé oblasti dostatečně personálně obsazeny nebo nejsou kvalitně řízeny. V oblasti řízení lidských zdrojů plyne problém z nejasně stanovené hranice mezi výkonem státní správy a samosprávy. Nejsou však také jasně daná pravidla, kde politické vedení může a kde nemůže zasahovat do práce úředníků. V oblasti personálních kapacit je patrný také deficit v efektivním využívání nástrojů IT. Slabou stránkou je také schopnost komunikovat o své práci s občany – laiky, kteří nerozumí odbornému úřednickému jazyku.

Z hlediska bezpečnosti patří Liberec mezi města nejzatíženější kriminalitou v ČR. Nejhorší je situace v oblasti násilných trestných činů a krádežích dvoustopých vozidel. Významná část obyvatel města se také v Liberci necítí bezpečně. Ve městě působí 5 obvodních oddělení Policie ČR a přes 70 strážníků Městské policie. Významnými faktory podílejícími se na vyšší kriminalitě (resp. vnímání bezpečnostní situace ve městě) přítomnost podniků provozující hazardní hry, ubytoven pro nepřizpůsobivé občany, konkrétních míst, kde se koncentrují problémové osoby (bezdomovci, drogově závislí atd.), dostupnost města pro pachatele trestných činů ze sousedních států i vnitrozemí. Řešení situace by pak mohlo spočívat v důslednější informační a osvětové činnosti, prevenci, posílení kapacit Městské policie a legislativní činnosti města Liberec.

2.2.7 Životní prostředí, veřejná zeleň a veřejná prostranství

Hlavním problémem pro životní prostředí je rostoucí individuální automobilová doprava, která ovlivňuje kvalitu ovzduší emisemi, stejně jako spalovací procesy. V tom případě je největšími zdroji znečištění Teplárna Liberec a.s., spalovna komunálního odpadu Termizo Liberec a.s. a lokální zdroje spalování nekvalitních paliv v domácnostech. Ve městě se také nachází několik desítek zdrojů emisí ze zpracovatelského průmyslu. Pro zachování příznivého životního prostředí je nezbytné zachovat centrální a kontrolovatelné zdroje tepla. Imisní situace je v průměru hodnocena dobře, avšak lokální situace může být špatná, a to i závislosti na rozptylových podmínkách. Jako problém se jeví přítomnost troposférického ozónu, který překračuje stanovené limity na celém území ORP Liberec. Dalším problémem ve městě je hluk, který způsobuje automobilová doprava, průmysl, stavební činnost, hudba, hluk spojený s bydlením, rekreační hluk. Největší hluk plyne z rychlostní komunikace R35 a z komunikací I. třídy.

Co se týče produkce odpadů, obyvatelé města se v množství vyprodukovaného komunálního odpadu dostávají nad celorepublikový průměr. Obzvláště v tomto případě je třeba neustávat ve výchově k ekogramotnosti všech věkových kategorií obyvatel města. V Liberci přetrvává nedostatečná kapacita zařízení pro využívání biologicky rozložitelných odpadů, a to jak kalů z ČOV, tak i např. odpadů ze stravování a z obchodních řetězců. Rozvoj v oblastech kompostování i recyklace stavebních odpadů komplikují stávající legislativní podmínky. V rámci ČR Liberec vykazuje nadprůměrnou produkci odpadních kyselin a jejich roztoků, odpadů barev a laků, odpadů z povrchových úprav, vadných šarží, zeminy a kamenů a textilního materiálu. Dále je v podloží celého ORP vysoká přítomnost radonu, což je způsobeno geologickým podložením.

Kvalita vody se v průběhu posledních let zlepšuje, nicméně stále je třeba zlepšovat stav okolí řeky Nisy a přehrady. Do budoucna je nutné zabývat se problematikou záplavových území a důsledně trvat na zákazu výstavby v záplavových oblastech. V případě veřejné zeleně je největší potřeba po jejím doplnění v centru města a v urbanistických obvodech s výstavbou obytných souborů, nejmenší v okrajových obvodech s rozptýlenou zástavbou. Problémem je neexistence samostatné izolační ochranné zeleně v ochranném pásmu kolem průmyslových závodů. Ve veřejném prostranství vzniká velké množství problémů a témat a právě ve veřejném prostoru je možné hledat i jejich vhodná řešení. Důležitý je proto celostní/komplexní pohled na problematiku, je třeba do utváření veřejného prostranství více zapojit obyvatele města, podnikatele, místní spolky atd. Veřejná prostranství, na která je třeba se v Liberci zejména soustředit, je nejen centrum města, ale i mnoho větších či menších míst po celém městě a navazující volná krajina. Budovy, veřejné areály či opuštěné objekty jsou také součástí veřejných prostranství v Liberci, stejně tak jako zeleň, mobiliář, vodní prvky, historické památky či umělecká díla.

2.2.8 Cestovní ruch

Problémem cestovního ruchu je obecně jeho nekonceptní řízení, nedostatečná spolupráce s Libereckým krajem, Euroregionem Nisa, Turistickým regionem Jizerské hory, nedostatečná nabídka komplexních produktů a služeb pro návštěvníky, nedostatečný destinační marketing a propagace města, využití moderních technologií. Dále nedostatečná doprovodná infrastruktura (parkování, speciální tarify MHD, absence cyklostezek ve městě atd.), marketing a propagace cestovního ruchu, omezená spolupráce a nepropojenost soukromého a veřejného sektoru v této oblasti a nekonceptní přístup k rozvoji cestovního ruchu (včetně monitoringu a analýz).

Podpora a prezentace kulturních, sportovních a volnočasových aktivit podporovaných městem by měly mít stanoveny jasné priority a koncepci, které vycházejí z kvalitních analytických podkladů. Jasně stanovená míra a stálost finanční podpory zaručuje vytvoření stabilního prostředí, ve kterém je možné plánovat činnosti na delší období. Zároveň by podpora měla být alespoň tak velká, aby zajistila stabilní úroveň infrastruktury volnočasových, kulturních, sportovních aktivit, včetně oblasti dobrovolnictví. V některých oblastech je pak nutné podpořit nedostatečné kapacity určené zejména znevýhodněným skupinám. Podpora by neměla být chápána pouze jako finanční dotace jednotlivých organizací. Město Liberec by mělo hrát aktivní roli při vytváření prostoru pro jednotlivé aktivity. Mělo by aktivně zprostředkovávat informace o dění a možnostech pro občany města. V tomto je však nutné také iniciativy ze strany samotných tvůrců.

Problém z hlediska toho, jak v Liberci udržet návštěvníky po delší dobu, je v letních měsících nedostatek příležitostí venkovního koupání. V Liberci je přehrada, ovšem není vzhledem ke kvalitě vody vhodná ke koupání. Dostupná jsou zde dvě umělá koupaliště. Negativně by cestovní ruch také mohl ohrozit nedostatečný stav finančních zdrojů na údržbu kulturně-historických památek, které jsou pro liberecký cestovní ruch významné. Bariérou pro rozvoj cestovního ruchu je nevyužitý potenciál některých památek, které nejsou veřejnosti přístupné, například Liberecký zámek nebo církevní památky. Nedostatkem z hlediska sportovních aktivit je chybějící síť cyklotras a cyklostezek ve městě, které jsou krátké a nepropojené, stejně tak chybějící síť půjčoven kol.

Z hlediska vhodné strategie cestovního ruchu je problematické, že není sledována struktura návštěvníků města, rovněž by bylo efektivní zlepšit komunikaci mezi veřejným a soukromým sektorem.

3. SWOT analýza

3.1 Demografické údaje a bydlení

Silné stránky:

- Liberec je dominantní centrum osídlení
- Růst porodnosti v posledních letech
- Roste počet trvale bydlících obyvatel
- Sídelní atraktivita SO ORP Liberec jako celku (pozitivní saldo migrace)
- Významný vliv sezónních uživatelů území v Liberci a okolí
- Počet bytů odpovídající kupní síle obyvatel
- Vybavenost bytového fondu (především kvalitních bytů) v Liberci (ne v SO ORP)
- Vysoký podíl soukromých vlastníků domů
- Vysoký podíl obyvatel bydlících v družstevních bytech (v ORP Liberec)
- Příznivý vliv druhého bydlení na rozvoj venkova.

Slabé stránky:

- Trend stárnutí obyvatelstva (nejmarkantnější v JZ části)
- Disproporce územní nabídky pracovních míst a jednostranná orientace na zpracovatelský průmysl, která ovlivňuje sociální stabilitu území
- Vylidňování městského centra (výstavba domů v blízkém okolí)
- Vysoká rozvodovost
- Zvyšující se počet psychických nemocí a poruch
- Rostoucí počet obézních dětí a mládeže
- Nadprůměrné stáří bytového fondu a jeho zanedbanost
- Podprůměrný podíl domů připojených na kanalizaci (především v rámci ORP)
- Vysoký a rostoucí počet neobydlených bytů
- Vysoké ceny pozemků
- Nedostatečně technicky připravené pozemky pro výstavbu
- Nedostatek městských (převážně sociálních, zejména DPS) a levných bytů.

Příležitosti:

- Příznivá věková struktura obyvatel okolních SO ORP Česká Lípa a Frýdlant
- Podpora rozvoje služeb sociální péče
- Změna pobytu na trvalý u osob žijících a pracujících v Liberci přechodně
- Výstavba polyfunkčních domů na přestavbových plochách v centru města a okolí (pracovní příležitosti)
- Změna druhého bydlení na trvalé bydlení (např. Šimonovice, Jeřmanice, Stráž nad Nisou, Dlouhý Most, Kryštofovo údolí)
- Podpora regenerace panelových sídlišť
- Podpora modernizace a rekonstrukce bytového fondu
- Rozšiřování nabídky vzdělávacích aktivit pro děti i dospělé.

Hrozby:

- Vyšší podíl cizinců s vízem nad 90 dnů nebo povolením k dlouhodobému pobytu, kteří do regionu přišli za prací, významně snižuje prostorovou stabilitu obyvatelstva v území
- V malých obcích v suburbanizační zóně dochází vlivem enormního zvýšení přistěhovalých k výrazné deformaci věkové struktury obyvatel a k ohrožení nedostatečnou kapacitou technické a sociální infrastruktury.
- Růst cen nemovitostí a cen stavebních prací
- Společenský vývoj, tj. růst rozvodů a růst kriminality
- V malých obcích v suburbanizační zóně dochází vlivem enormního zvýšení přistěhovalých k výrazné deformaci věkové struktury obyvatel a k ohrožení nedostatečnou kapacitou technické a sociální infrastruktury.
- Růst cen nemovitostí a cen stavebních prací
- Deregulace nájemného od roku 2013 (nárůst poptávky po levném bydlení)
- Růst cen pozemků.

3.3 Občanská vybavenost a společnost

SILNÉ STRÁNKY

- Liberec je nejvýznamnější krajské město
- Kvalitní zdravotní péče
- Růst počtu zdravotnických zařízení
- Stabilní počet lůžek v Krajské nemocnici Liberec a její dobré vybavení
- Růst počtu soukromých MŠ
- Stabilní síť SŠ (gymnázia a střední školy)
- Dostatečný počet placených sportovišť
- Dostatečný počet kulturních zařízení
- Kvalitní veřejná knihovna
- Dostatečný počet nákupních ploch a zón.

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatečný počet bytů v domech s pečovatelskou službou
- Nedostatečný počet lůžek v domovech pro seniory
- Nedostatečný počet lůžek v LDN
- Chybějící hospic
- Existující bariéry pro osoby se ztíženou pohyblivostí
- Nekoncepční rozvoj bydlení
- Zanedbané tělocvičny některých škol
- Nedostatečné parkovací plochy u Krajské nemocnice Liberec
- Nedostatečné plochy pro venkovní koupání
- Nedostatečná funkčnost domu kultury
- Nedostatek dětských hřišť
- Nedostatečný počet neplacených sportovišť
- Nevyužívané prostory ve městě
- Velké množství heren
- Neimplementace záměrů a námětů Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb.

PŘÍLEŽITOSTI

- Mnoho aktivních seniorů
- Zřizování podnikových školek
- Dobudování bezbariérových úprav města
- Aktualizace a implementace Komunitního plánu sociální služeb města Liberec
- PPP projekty.

HROZBY

- Stárnoucí obyvatelstvo
- Nedostatečná nebo chybějící občanská vybavenost v okrajových částech města s intenzivní bytovou výstavbou
- Malý objem zdrojů na obnovu a provoz škol
- Nedostatečné zdroje pro sociální oblast
- Malá spolupráce veřejného a občanského sektoru
- Suburbanizace.

3.4 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce

SILNÉ STRÁNKY

- Výhodná geografická poloha při hranici se SRN a Polskem na tranzitním dopravním tahu
- Dlouhodobá tradice průmyslové výroby
- Zahraniční investice, zejména do strojírenských oborů a automobilového průmyslu
- Existence vědecko-výzkumných institucí v Liberci
- Nadprůměrný počet registrovaných podnikatelských subjektů (hl. fyzických osob) na 1000 obyvatel kraje
- Pestrá síť občanské vybavenosti
- Existence průmyslových zón
- Nižší míra nezaměstnanosti než je republikový průměr.

SLABÉ STRÁNKY

- Nízká ekonomická diverzifikace
- Nedostatečná spolupráce podnikatelů a vědecko-výzkumných institucí a pracovníků
- Nedostatečná komercializace výsledků vědy a výzkumu
- Nedostatečná komunikace mezi podnikateli a městem
- Špatný stav technické infrastruktury
- Nedokončené investiční záměry soukromých podnikatelů
- Nevyhovující napojení na železniční síť
- Nedostatečná vazba systému vzdělávání na poptávku po konkrétních profesích a kvalifikacích
- Vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti.

PŘÍLEŽITOSTI

- Přirozené centrum regionu
- Existence Technické univerzity a dalších vzdělávacích zařízení
- Vyšší podíl osob s VŠ vzděláním
- Zlepšení komunikace mezi podnikateli a městem
- Nabídka zdrojů Evropské unie a jejich efektivní využívání
- Založení podnikatelských inkubátorů
- Sociální podnikání
- Navázání spolupráce se zahraničními partnery, přenos zkušeností ze zahraničí, možnost zapojení do mezinárodních programů
- Zvyšování informovanosti o dotačních příležitostech a stážích ve firmách.

HROZBY

- Odvod zisků a daní zahraničních firem mimo Liberec
- Chybějící odborníci v rozvíjející se oblasti výzkumu a vývoje
- Špatná image města
- Nedostatečná spolupráce podnikatelů a vědecko-výzkumných institucí a pracovníků
- Nízká mobilita pracovních sil
- Nedostatek ploch pro podnikání
- Vysoká energetická náročnost zpracovatelského průmyslu
- Přesun produkce s nižší přidanou hodnotou do rozvojových zemí (odliv kapitálu)
- Nedostatek některých profesí žádaných na trhu práce
- Nepřipravené projekty (nečerpání dostupných finančních prostředků z fondů EU)
- Postupné stárnutí obyvatelstva
- Existence zablokovaných pozemků
- Vyhlášení záplavové zóny v rozvojových oblastech.

3.5 Technická infrastruktura a doprava

SILNÉ STRÁNKY

- Vysoký podíl obyvatel napojených na veřejný vodovod
- Veřejná kanalizace, ČOV s navýšenou kapacitou a novou technologií
- Celé území je plně elektrifikováno hustou sítí vedení VN a NN
- Centrální část města a velké obytné celky jsou zásobovány teplem z centrálních zdrojů
- Ještěd jako centrum vysílačů RR spojů a základnových MW stanic
- Relativně hustá síť silnic a regionálních železnic
- Výhodné silniční spojení s hl. m. Prahou
- Rozvinutý systém veřejné osobní dopavy v místním i regionálním dosahu
- Integrovaný dopravní systém IDOL
- Dobře pokryté centrum dopravou MHD
- Dobrá dostupnost veřejného mezinárodního letiště
- Ekologický způsob dopravy-rozvoj tramvajových tratí

SLABÉ STRÁNKY

- Distribuční síť VN pro rozvod elektrické energie je provedena vrchním vedením
- Špatná dostupnost vysokorychlostního internetu v okrajových částech Liberce
- Časová náročnost vlakového spojení do Prahy
- Nevyhovující napojení na železniční síť
- Nedostatek odstavných a parkovacích stání, jak pro zájezdové autobusy, tak pro kamionovou dopravu
- Špatný stav mostů
- Absence obchvatu města
- Chybějící oddělení pěší a cyklistické dopavy od automobilové dopavy
- Nedostatek finančních zdrojů na rozvoj infrastruktury
- Nedostatečná síť pro cyklodopravu a in-line
- Špatný stav kritických bodů v dopravě (mosty, křižovatky)
- Zastaralé vodovodní řady a kanalizace
- Nedostupné dotace na dokončení VH infrastrukturu a na místní komunikace
- Nedostatečná kapacita distribuční soustavy elektrické energie.

PŘÍLEŽITOSTI

- Průběžně aktualizovaný program rozvoje vodovodů a kanalizací
- Nová koncepce zásobování teplem
- Možnost rozvoje VH infrastruktury společností SVS formou spolufinancování a odkupu
- Plánování financování obnovy vodovodů a kanalizace SVS a SčVK (2009 -2018)
- Zahájena příprava záměru investic a obnovy VH majetku na období 2016-2020
- Koordinace správců sítí
- Podpora preference MHD
- Koncepční řízení dopravní politiky a rozvoje inženýrských sítí
- Modernizace technologií ve VH hospodaření, v energetice, v řízení dopravy
- Preventivní protipovodňová opatření.

HROZBY

- Vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění
- Nárůst individuální dopravy – vysoká zátěž hlukem a emisemi
- Vysoká cena MHD
- Zvýšené znečištění toků v důsledku nedostatečného systému odkanalizování
- Ohrožení spodních vod nevyhovujícími jímkami a septiky
- Nedosažitelnost dotací vzhledem ke smluvním vztahům se současným provozovatelem VHS na vybudování a správu kanalizací a vodovodů
- Potenciální ohrožení vodárenských a kanalizačních systémů v záplavových územích.
- Snižování investic do rozvoje technické infrastruktury
- Odkládání dostavby páteřních tras regionu a napojení regionu na mezinárodní dopravní síť.

3.6 Veřejná správa a finanční analýza

SILNÉ STRÁNKY

- Liberec je přirozené centrum regionu a má funkční širší vztahy na úrovni Euroregionu Nisa, regionu soudržnosti, kraje i ORP
- Schválená protikorupční strategie SML
- On-line přenos z jednání zastupitelstva města
- Zřízené technologické centrum a zavedená spisová služba ve všech příspěvkových organizacích
- Zveřejňování uzavřených smluv s dodavateli
- Realizace projektu na stanovení kontrolních mechanismů na SML i ZZO
- Otevřenost magistrátu vůči veřejnosti
- Zavedeny principy procesního a projektového řízení
- Existence metropolitní sítě
- Nastartování zapojení veřejnosti do rozhodování o rozvoji města
- Stabilní příjmy rozpočtu
- Zpracovaný krizový a povodňový plán
- Kvalitně zpracovaný program prevence kriminality

SLABÉ STRÁNKY

- Finanční situace města
- Slabá spolupráce státu, kraje, města
- Nezajištění vzájemné koordinace při řešení systémových a strategických opatření s dopady na rozvoj města
- Chybí implementace moderních metod řízení
- Špatný mediální obraz města
- Vysoká dluhová služba
- Nízká míra likvidity
- Nízký rating
- Nízký stav účelových fondů
- Data příspěvkových organizací jsou k dispozici, ale nejsou dále vyhodnocována
- Vysoká kriminalita v krádežích dvoustopých vozidel i v násilné trestné činnosti
- Velký počet brownfields ve městě, kde se mohou ukrývat hledané osoby, příp. mohou vznikat squaty.

PŘÍLEŽITOSTI

- Nastartování meziobecní spolupráce s Jabloncem nad Nisou
- Aktualizace strategie rozvoje SML 2014 - 2020
- Zapojení města do E-governmentu
- Zavedení nového ekonomického informačního systému umožňující finanční řízení
- Využívání evropských strukturálních fondů a fondů přeshraniční spolupráce
- Spolupráce s partnerskými městy a sousedními obcemi
- Členství v NSZM ČR pro zefektivnění veřejné správy
- Provázání strategického plánu s rozpočtovým výhledem a využití strategického plánu a akčního plánu pro finanční řízení města
- Využití spolupráce s LK, aktivnější účast v asociacích, sítích, sdruženích
- Další optimalizace činností v rámci reengineeringu procesů.

HROZBY

- Neaktivní občané
- Nedostatečný objem zdrojů na financování potřebných projektů
- Nedostatečná tvorba rezervy pro splácení komunálního dluhopisu
- Narůstající nároky na rozpočet z důvodu stárnutí populace a zajištění potřebných služeb
- Přenášení odpovědnosti státu na obce bez příslušných nástrojů a financí k řešení
- Příhraniční region a poloha města
- Vysoké riziko povodní v záplavovém území kolem vodních toků.

3.7 Životní prostředí

SILNÉ STRÁNKY

- Kvalitní příroda v okolí města
- Rozvojový plán systému zeleně města
- Veřejná kanalizace s ČOV
- Vysoký podíl malých vodotečí
- Vysoký podíl zalesněných ploch
- Spalování komunálního odpadu
- Separovaný sběr pro základní druhy odpadů
- Zásobárna a zdroj kvalitní pitné vody
- Realizované projekty na úspory spotřeby energie veřejných budov
- Existence organizací zabývajících se environmentálním vzděláváním

SLABÉ STRÁNKY

- Prašnost a hluk
- Vysoký podíl nevyužívaných výrobních areálů (brownfields)
- Nefunkční systém ekologické stability na území města
- Nekoncepční infrastruktura periferií (chybějící veřejná vodovodní síť a kanalizace)
- Úbytek ploch veřejné zeleně a nevznikají nové
- Vysoký radonový index v části území
- Překročení limitů benzo(a)pyren v Liberci
- Troposférický ozón na celém území ORP Liberec
- Poškozená retenční schopnost krajiny
- Malá frekvence odvozu odpadkových košů ve stanicích MHD i jinde na veřejných prostranstvích
- Kvalita vody na koupání v přehradě Harcov
- Čistota vody v Nise a znečištěné přítoky Nisy

PŘÍLEŽITOSTI

- Podpora ekologických druhů dopravy - železnice, cyklodoprava
- Pasport zeleně (aktualizované verze) jako základní nástroj správy veřejné zeleně
- Existence organizací zabývajících se environmentálním vzděláváním
- Katalog městského mobiliáře
- Hluková mapa města
- Nevyužitá koryta řeky
- Vytvoření sektorové strategie zabývajících se veřejným prostranstvím
- Rozvoj plynofikace sloužící k snížení emisí látek znečišťujících ovzduší a zlepšení imisní situace
- Snížování nadměrné hlukové zátěže území budováním obchvatů měst a obcí

HROZBY

- Snížení výdajů na údržbu veřejné zeleně a prostoru
- Narušování krajinného rázu výstavbou
- Území ohrožená sesuvy
- Zhoršená kvalita ovzduší následkem nárůstu dopravy
- Nedostatečná péče obnovy a vytváření krajiny a o zvyšování její ekologické stability
- Zvýšené znečištění toků v důsledku nedostatečného systému odkanalizování obcí
- Hrozba spodních vod kvůli nevyhovujícím jímkám a septikům
- Poškození lesů a kontaminace půd imisemi z Polska a Německa
- Zvýšení četnosti inverzí, zhoršení imisních situací v zimě.

3.8 Cestovní ruch

SILNÉ STRÁNKY

- Blízkost a dobré silniční spojení s hlavním městem Praha
- Kvalitní a čisté životní prostředí
- Městská památková zóna s dochovanou historickou architekturou
- Nadstandardní spektrum sportovních zařízení
- Zázemí pro kulturní a společenský život
- Existence mnohých atraktivit cestovního ruchu (ZOO, botanická zahrada, Ještěd, budova radnice, liberecké podzemí, sakrální památky, valdštejnské domy, synagoga v knihovně, muzeum, galerie, divadla)
- Kvalitní doplňková infrastruktura pro turisty (ubytování, stravování, finanční služby, doprava, obchody)
- Přehledné značení turistických, cykloturistických, cyklistických a běžeckých tras
- Dobrá dopravní dostupnost vnější i vnitřní
- Síť informačních center pro turisty.

SLABÉ STRÁNKY

- Nekoncepční rozvoj cestovního ruchu
- Nevyužitý potenciál významných osobností a tradic ve městě
- Nevyužitý potenciál pro lázeňství a wellness
- Nedostatečný počet venkovních koupacích ploch
- Nepřístupnost většiny církevních památek veřejnosti
- Nedostatečný počet kulturních akcí
- Marketing cestovního ruchu (nepropojenost poskytovatelů služeb cestovního ruchu a nedostatečná reakce na poptávku)
- Nedostatek a nepropojenost cyklostezek
- Nedostatek parkovacích míst pro turisty
- Existence brownfields v centru města
- Nedostatek veřejných WC
- Krátkodobá návštěvnost účastníků cestovního ruchu
- Nedostatečný monitoring cestovního ruchu ve městě
- Chybějící nabídka turistických balíčků - ucelených produktů cestovního ruchu

PŘÍLEŽITOSTI

- Liberec jako město nadregionálního a přeshraničního významu
- Atraktivní okolí Jizerských a Lužických hor včetně kulturních památek
- Titul "Evropské město sportu pro rok 2012"
- Liberec svázaný s významnými osobnostmi a tradicemi
- Přeshraniční spolupráce v propagaci
- Vhodnější propagace města v oblasti cestovního ruchu
- Začínající projekty s využitím moderních informačních technologií
- Čerpání prostředků z fondů EU
- Lepší marketing cestovního ruchu (propojenost poskytovatelů služeb cestovního ruchu a dostatečná reakce na poptávku)
- Větší počet a propojenost cyklostezek
- Zlepšení monitoringu cestovního ruchu ve městě
- Nabídka turistických balíčků
- Rostoucí poptávka po aktivní turistice, venkovské turistice, geocatchingu, lázeňské a kongresové turistice, gastroturismu
- Zanesení Ještědu do seznamu památek UNESCO
- Zpřístupnění nevyužívaných památek
- Zlepšení kvalifikovanosti a přístupu personálu stravovacích a ubytovacích služeb

HROZBY

- Možné střety s ochranou životního prostředí při nadměrném rozvoji cestovního ruchu (CHKO)
- Nedostatečná ochrana hodnotných urbanistických a architektonických souborů
- Rostoucí poplatky za veřejná prostranství ze strany města
- Klimatické podmínky (vysoké teploty v letních měsících a nízké teploty v zimních měsících)
- Bezpečnostní situace ve městě (krádeže aut, kriminalita)
- Změna preferencí návštěvníků v neprospěch destinace
- Sezónní přetížení atraktivních středisek cestovního ruchu
- Rostoucí konkurence v oblasti cestovního ruchu ze strany jiných regionů
- Zdražování vstupného a služeb
- Zhoršení hospodářské situace a související pokles prostředků na cestování
- Nedostatek prostředků na spolufinancování dotačních projektů zaměřených na cestovní ruch.